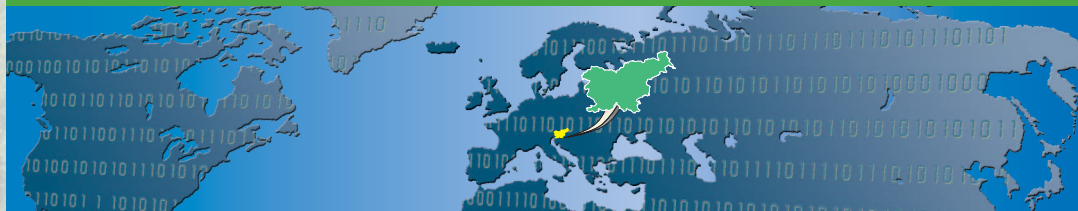

REPUBLIKA SLOVENIJA

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

www.stat.si

Popis kmetijstva 2010 –
vsaka kmetija šteje!

Ljubljana, junij 2012

www.stat.si

Popis kmetijstva 2010 – vsaka kmetija šteje!

Ljubljana, junij 2012

Popis kmetijstva 2010 – vsaka kmetija šteje!

Avtorji: Barbara Kutin Slatnar, Aleš Krajnc, Enisa Lojović Hadžihasanović, Aleš Stele

Tisk: tiskarna Littera picta, d. o. o.

Publikacija je na voljo na spletnem naslovu: www.stat.si/pub.asp

Informacije daje Informacijsko središče:

tel. (01) 241 64 04

elektronska pošta info.stat@gov.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

63(497.4)"2010"

311:63(497.4)

POPIS kmetijstva 2010 - vsaka kmetija šteje! / [avtorji Barbara Kutin Slatnar ... et al.]. - Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije, 2012.

- (Zbirka Brošure / Statistični urad Republike Slovenije)

ISBN 978-961-239-251-2

1. Kutin Slatnar, Barbara

262257152

SLOVENSKO KMETIJSTVO V ZADNJIH DESETIH LETIH

Popis je v statistiki drug izraz za popolno opazovanje. To pomeni, da so v opazovanje zajete vse enote množice, ki se proučuje s statističnimi metodami. Zato so popisi v statistiki pomembna in obsežna raziskovanja in se izvajajo v daljših časovnih presledkih. Vse to velja tudi za popis kmetijstva. Popis kmetijstva se opravi na vsakih deset let; pomemben pa je predvsem zato, ker s primerjavo podatkov iz več popisov pridobimo vpogled v strukturne spremembe slovenskega kmetijstva v zadnjih desetih letih in med desetletji.

Zadnji popis kmetijstva je Statistični urad Republike Slovenije izvedel v letu 2010. Ker smo ta popis izvedli na podlagi enotne metodologije Evropske unije, je mogoče izsledke o slovenskih kmetijskih gospodarstvih primerjati z izsledki o kmetijskih gospodarstvih v drugih državah članicah Evropske unije. To daje rezultatom popisa kmetijstva posebno vrednost. Uporabniki podatkov s področja statistike kmetijstva te podatke vedno težko pričakujete, tudi zato, ker le s tem obsežnim statističnim raziskovanjem pridobimo vsakih deset let dovolj podrobne podatke, da rezultate lahko prikazujemo tudi na nižjih teritorialnih ravneh, na primer na ravni statističnih regij in občin.

Publikacijo namenjamo prav vsem, ki jih zanima slovensko kmetijstvo in kaj se dogaja z njim. Prizadevali smo si, da bi bili grafikoni, tabele in karte ter spremljajoči komentarji kar se da poljudni. Ker predstavljamo podatke iz popisa kmetijstva 2010 tudi na ravni občin, bo publikacija zanimiva tudi za vse tiste, ki vas zanima zlasti kmetijstvo v vašem ožjem okolju.

Vabimo vas, da si našo novo publikacijo natančno ogledate in se sami prepričate, kako se v statističnih podatkih odražajo značilnosti slovenskega kmetijstva.

Mag. Irena Križman
generalna direktorica

KAZALO

STATISTIČNI PODATKI O SLOVENSKEM KMETIJSTVU	7		
 1 ZNAČILNOSTI KMETIJSTVA V LETU 2010	9	4 OPREMLJENOST KMETIJSKIH GOSPODARSTEV S TRAKTORJI IN Z RAČUNALNIKI	37
1.1 Število kmetijskih gospodarstev in njihova povprečna velikost	10	4.1 Traktorji na kmetijskih gospodarstvih	38
1.2 Ekonomsko vrednotenje kmetijske proizvodnje na kmetijskih gospodarstvih	13	4.2 Uporaba računalnika za vodenje kmetijske proizvodnje na kmetijskih gospodarstvih	40
1.3 Ekonomski pomen kmetijstva v občinah	15		
1.4 Gozdarstvo na kmetijskih gospodarstvih	18	5 DELOVNO AKTIVNE OSEBE V KMETIJSTVU	41
 2 RABA ZEMLJIŠČ NA KMETIJSKIH GOSPODARSTVIH	19	5.1 Vložek dela v kmetijstvu	42
2.1 Raba kmetijskih zemljišč	20	5.2 Gospodarji upravitelji	44
2.2 Kmetijska zemljišča	23	METODOLOŠKA POJASNILA	45
2.3 Njive, trajni nasadi in trajno travinje	25	DEFINICIJE NEKATERIH UPORABLJENIH POJMOV	45
 3 ŽIVINOREJA NA KMETIJSKIH GOSPODARSTVIH	29	STATISTIČNI ZNAMENJI, KRATICE, OKRAJŠAVE IN MERSKE ENOTE	46
3.1 Velikostna sestava kmetijskih gospodarstev glede na rejo živine	30	SEZNAM OBČIN SLOVENIJE 2010	47
3.2 Reja pašne živine	32	DODATNA LITERATURA	48
3.3 Prašičereja	34	KAKO DO STATISTIČNIH PODATKOV IN INFORMACIJ?	48
3.4 Reja perutnine, kuncev in čebel	36		

Ali ste vedeli?

Ob popisu kmetijstva 2010 je bilo v Sloveniji 74.646 kmetijskih gospodarstev ali skoraj 14 % manj kot pred desetimi leti, vendar so bila ta povprečno večja.

Povprečno kmetijsko gospodarstvo je obdelovalo 6,4 hektarja kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) in redilo 5,6 glave velike živine (GVŽ).

Vsa KZU skupaj so merila okrog 474.400 hektarjev ali 2 % manj kot pred desetimi leti.

Povprečna velikost njivske površine na prebivalca je bila 830 m².

Sestava rabe KZU je bila podobna kot pred desetimi leti (njive so v letu 2010 obsegale 36 %, trajni nasadi 6 % in trajni travniki in pašniki 58 % KZU).

Število kmetijskih gospodarstev, ki so se ukvarjala z živinorejo, se je od prejšnjega popisa zmanjšalo za več kot 18.800, preostala pa so se povečala povprečno za skoraj 18 %.

Govedo je redilo več kot 48 % vseh kmetijskih gospodarstev.

Z enim lastnim dvoosnim traktorjem je bilo v letu 2010 obdelanih povprečno 5 hektarjev KZU; kmetijsko gospodarstvo je imelo v lasti in uporabi povprečno 1,4 dvoosnega traktorja.

Povprečni vložek dela na hektar KZU je bil v letu 2010 nižji kot v letu 2000 (v letu 2010 je znašal 0,16 PDM).

Gospodarji upravitelji kmetijskih gospodarstev so sami opravili kar 45 % vsega dela v kmetijstvu. Več kot polovico tega dela pa so opravili gospodarji upravitelji družinskih kmetij na podlagi praktičnih izkušenj o kmetovanju, niso pa imeli nobene formalne kmetijske izobrazbe.

STATISTIČNI PODATKI O SLOVENSKEM KMETIJSTVU

Glavni cilj statistike kmetijstva: pridobiti nepristranske podatke o vseh najpomembnejših vidikih kmetijstva v Sloveniji

Oddelek za statistiko kmetijstva na Statističnem uradu RS pridobiva podatke s področja kmetijstva v različnih statističnih raziskovanjih in za različno dolga obdobja: mesečna, letna in večletna. Ker so nameni posameznih statističnih raziskovanj različni, je tudi metodologija zbiranja podatkov v teh raziskovanjih različna. Pri vsakem pa je naš glavni cilj zbrati podatke, ki bodo nepristransko opisovali vse pomembnejše vidike kmetijstva v Sloveniji. Še več, vsi najpomembnejši podatki o kmetijstvu, ki jih pripravimo za različne uporabnike slovenske državne statistike, so primerljivi tudi v širšem okolju, saj se zbirajo skladno s priporočili mednarodnih organizacij in v skladu z zakonodajo EU.

Foto: Barbara Kutin Slatnar

Temeljno in najboljšežnejše statistično raziskovanje statistike kmetijstva je popis kmetijstva

Opravimo ga vsakih deset let. S popisi kmetijstva pridobimo pomembne in podrobne podatke o kmetijskih gospodarstvih ter o značilnostih kmetijske proizvodnje v državi.

Pomena popisov so se zavedali že v starih časih

Že takrat so voditelji potrebovali podatke o ozemlju in ljudeh, ki so jim vladali. Popise prebivalstva in njihovega premoženja so poznali že Rimljani. Na našem ozemlju so potekali prvi popisi, ki so zajemali tudi zbiranje nekaterih podatkov o kmetijstvu, v času Marije Terezije v 18. stoletju.

Zgodovinski podatki o kmetijstvu so še vedno zelo pomembni, niso pa primerljivi z novejšimi

Najstarejši v knjižni obliki ohranjeni podatki iz 20. stoletja, ki se nanašajo tudi na naše današnje ozemlje, so podatki iz popisa živine iz leta 1921. Pozneje so bili podatki o kmetijstvu na takratnem ozemlju Slovenije zbrani skupaj s popisi prebivalstva, in sicer v letih 1930, 1960, 1970, 1980 in 1991. Vendar pa zgodovinski podatki o kmetijstvu na današnjem ozemlju Slovenije zaradi obsežnih političnih in ekonomskih sprememb niso primerljivi z novejšimi podatki, kljub temu pa so zelo pomembni za ocenjevanje stanja kmetijstva v določenem obdobju.

Foto: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

V letu 2000 je bil v Sloveniji izveden prvi samostojni popis kmetijstva

Vse statistične definicije in klasifikacije, uporabljene v tem popisu, so bile usklajene s priporočili organizacije FAO in z zakonodajo EU. To pomeni, da smo s popisom kmetijstva v letu 2000 prvič pridobili podatke o strukturi kmetijske proizvodnje, zemljišč, tehnološke opremljenosti ter delovne sile na kmetijskih gospodarstvih, ki so bili primerljivi s podatki drugih držav članic EU.

V letu 2010 smo izvedli drugi tak popis

Podatki, ki smo jih pridobili s tem popisom, so prvič primerljivi s podatki iz predhodnega popisa. Ti podatki poleg trenutnega stanja strukture slovenskega kmetijstva prikazujejo tudi osnovne strukturne spremembe v slovenskem kmetijstvu, ki so se zgodile v obdobju 2000–2010. Ker ob popisu kmetijstva pridobimo podatke o kmetijstvu na najnižji ravni, je mogoče rezultate prikazati tudi na ravni občin, regij in drugih teritorialnih delitev, in ta možnost daje tem podatkom dodatno analitično vrednost.

Foto: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

Nova publikacija

V nadaljevanju te publikacije želimo predstaviti nekatere podatke iz popisa kmetijstva 2010 in strukturne spremembe, ki so se zgodile v slovenskem kmetijstvu v obdobju med zadnjima popisoma kmetijstva. Ker je teh podatkov zelo veliko, smo prikazali le nekatere najpomembnejše. Razvrstili smo jih v pet vsebinskih sklopov: Značilnosti kmetijstva v letu 2010, Raba zemljišč na kmetijskih gospodarstvih, Živinoreja na kmetijskih gospodarstvih, Opremljenost kmetijskih gospodarstev s traktorji in z računalniki in Delovno aktivne osebe v kmetijstvu.

Foto: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

1 ZNAČILNOSTI KMETIJSTVA V LETU 2010

Povprečno kmetijsko gospodarstvo

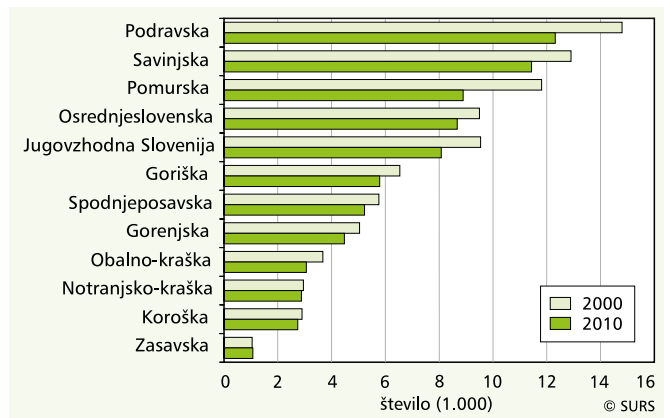
Kmetijsko gospodarstvo v Sloveniji je v letu 2010 obsegalo povprečno 6,4 hektarja KZU in redilo povprečno 5,6 GVŽ. V primerjavi s povprečno velikostjo kmetijskega gospodarstva pred desetimi leti je bilo večje za 0,8 hektarja KZU (kmetijskih zemljišč v uporabi) in za 0,1 GVŽ.

V letu 2010 je bilo v Sloveniji 74.646 kmetijskih gospodarstev (tj. kmetijskih podjetij in družinskih kmetij skupaj) ali skoraj 14 % manj kot pred desetimi leti (v letu 2000 jih je bilo 86.467). Vsa skupaj so uporabljala za kmetijsko pridelavo 474.432 hektarjev kmetijskih zemljišč (KZU) in so redila 421.553 glav velike živine (GVŽ). Živino je v letu 2010 redilo skoraj 79 % kmetijskih gospodarstev.

1.1 Število kmetijskih gospodarstev in njihova povprečna velikost

Grafikon 1: Kmetijska gospodarstva, statistične regije, Slovenija

Vir: SURS

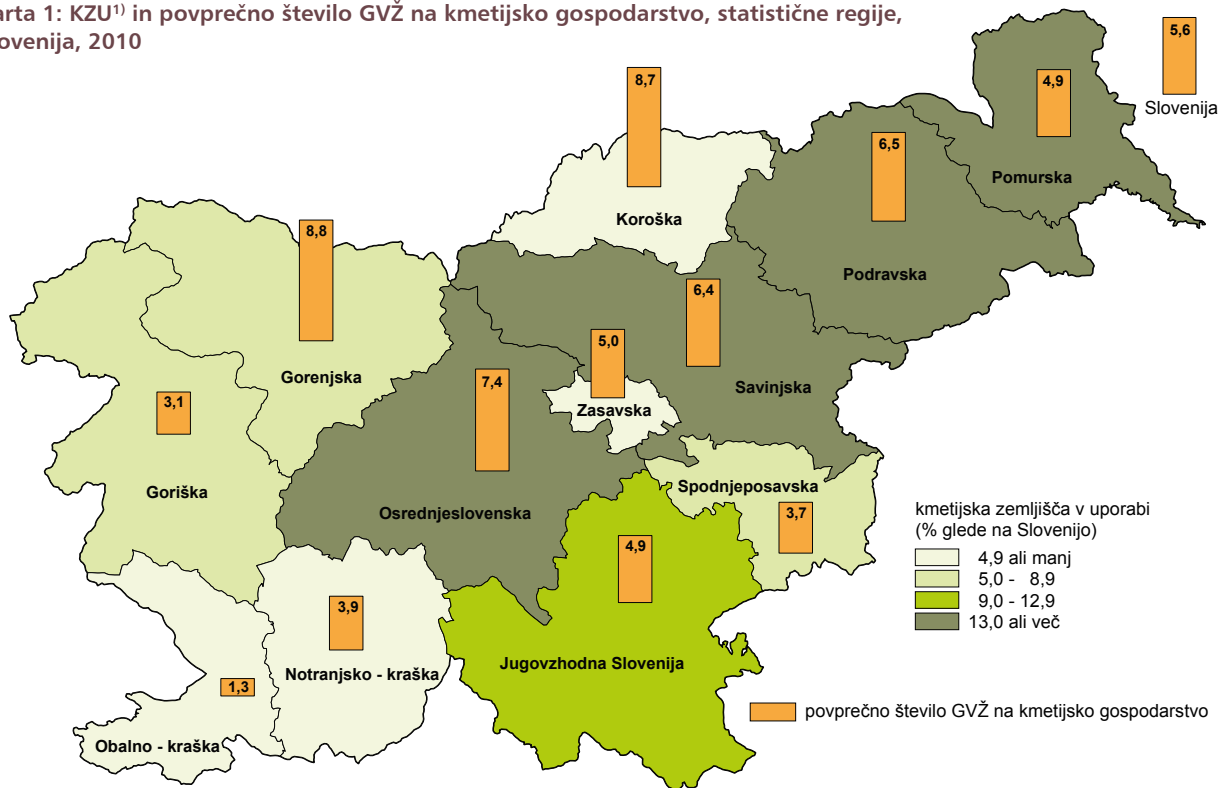
- ✿ Največ kmetijskih gospodarstev je tudi v letu 2010 bilo v podravske (nekaj več kot 12.300), v savinjske (nekaj več kot 11.400) in v pomurske statistične regije (skoraj 8.900), daleč najmanj pa v zasavski statistični regiji (nekaj manj kot 1.080). Ta regija je tudi po površini ozemlja najmanjša slovenska regija, hkrati pa so tudi pogoji za kmetijsko proizvodnjo tam manj ugodni.

- 🇸🇮 Obseg živinoreje na kmetijskih gospodarstvih je bil v letu 2010 v povprečju najmanjši v obalno-kraški (1,3 GVŽ na kmetijsko gospodarstvo) in v goriški statistični regiji (3,1 GVŽ na kmetijsko gospodarstvo); največji je bil v gorenjski in koroški statistični regiji (skoraj 9 GVŽ na kmetijsko gospodarstvo). Vrednost povprečja bi bila še višja, če bi upoštevali le kmetijska gospodarstva, ki so redila živino. **Več: karta 1.**

- 🇸🇮 Povprečna površina KZU na kmetijsko gospodarstvo je bila v letu 2010 najmanjša v obalno-kraški statistični regiji (4,4 hektarja), največja pa v koroški in v notranjsko-kraški statistični regiji (7,7 hektarja); upoštevati je treba, da so povprečno površino KZU na kmetijsko gospodarstvo v teh dveh regijah povečevale velike površine trajnega travinja. **Več: karta 2.**

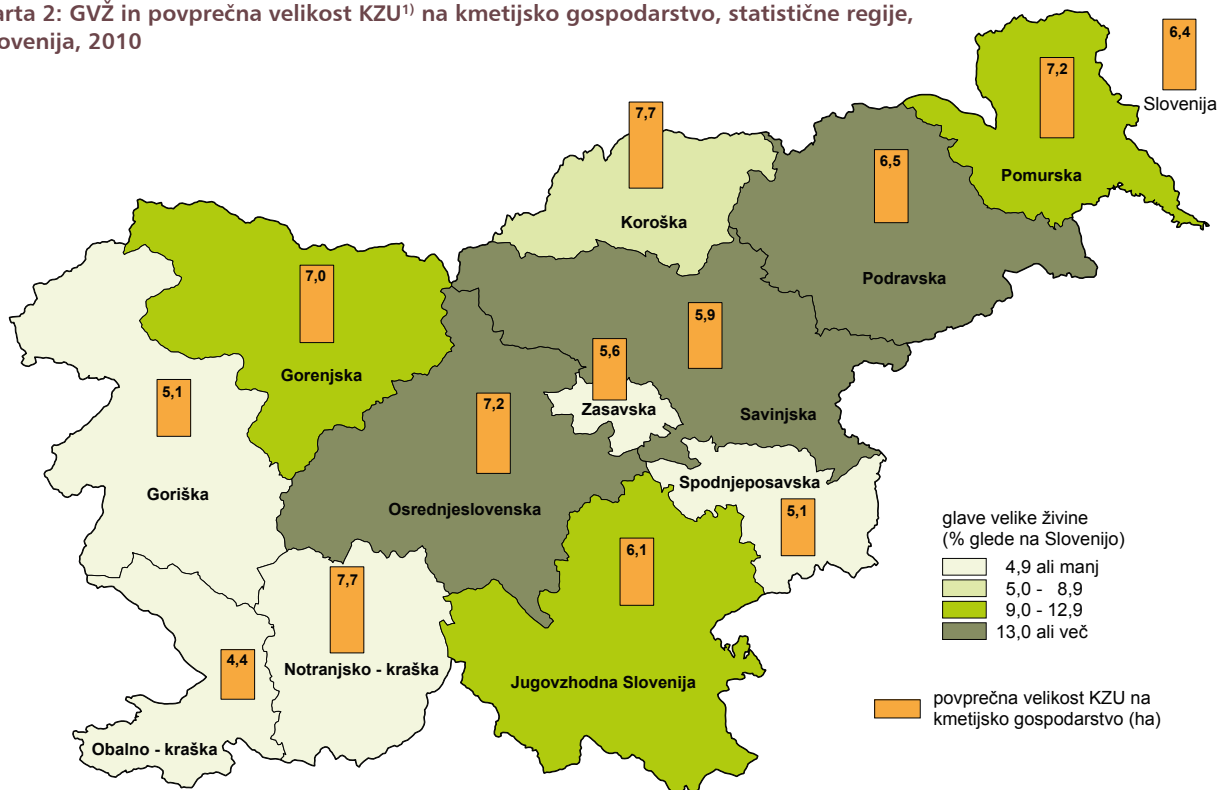
Karta 1: KZU¹⁾ in povprečno število GVŽ na kmetijsko gospodarstvo, statistične regije, Slovenija, 2010

1) Skupni pašniki niso vključeni.
Vira: SURS, GURS

Karta 2: GVŽ in povprečna velikost KZU¹⁾ na kmetijsko gospodarstvo, statistične regije, Slovenija, 2010

glave velike živine
(% glede na Slovenijo)

- 4,9 ali manj
- 5,0 - 8,9
- 9,0 - 12,9
- 13,0 ali več

povprečna velikost KZU na kmetijsko gospodarstvo (ha)

© SURS

1) Skupni pašniki niso vključeni.

Vira: SURS, GURS

1.2 Ekonomsko vrednotenje kmetijske proizvodnje na kmetijskih gospodarstvih

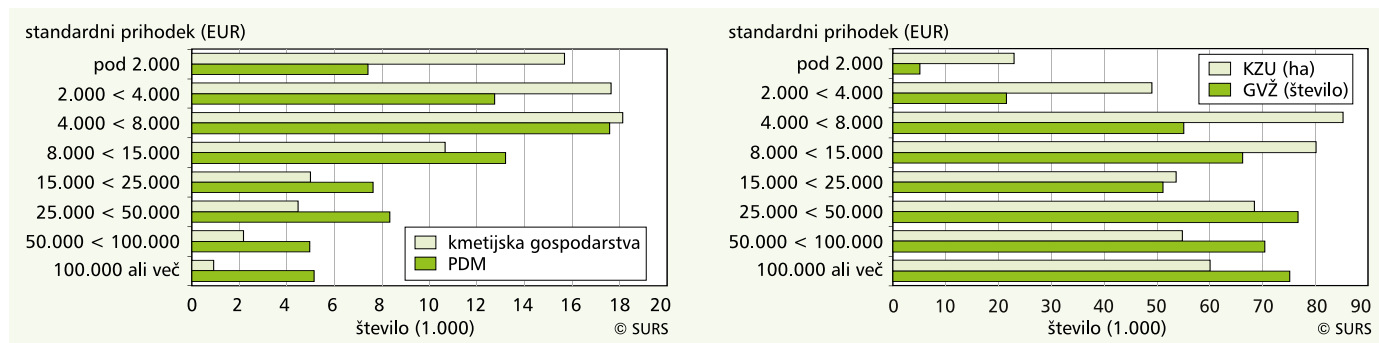
Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev se izraža kot standardni prihodek (na kratko tudi SO); ta je v skladu z enotno metodologijo definiran kot vrednostno izražena bruto proizvodnja posameznega pridelka, vrednotena po cenah na pragu kmetije. Na podlagi ugotovljenih deležev standardnega prihodka (SO) posameznih aktivnosti v skupni vrednosti standardnega prihodka (SO)

na posameznem kmetijskem gospodarstvu se kmetijska gospodarstva tudi razvrščajo v ustrezni tip kmetovanja.

Skupni standardni prihodek (SO) kmetijskih gospodarstev v Sloveniji je v letu 2010 znašal več kot 915 milijonov EUR, to je povprečno 12.260 EUR na kmetijsko gospodarstvo ali skoraj 11.900 EUR na eno PDM (polnovredno delovno moč).

Grafikon 2: Kmetijska gospodarstva, KZU¹⁾, GVŽ in PDM glede na velikostni razred ekonomske velikosti²⁾, Slovenija, 2010

1) Skupni pašniki niso vključeni.

2) Skupni standardni prihodek (SO).

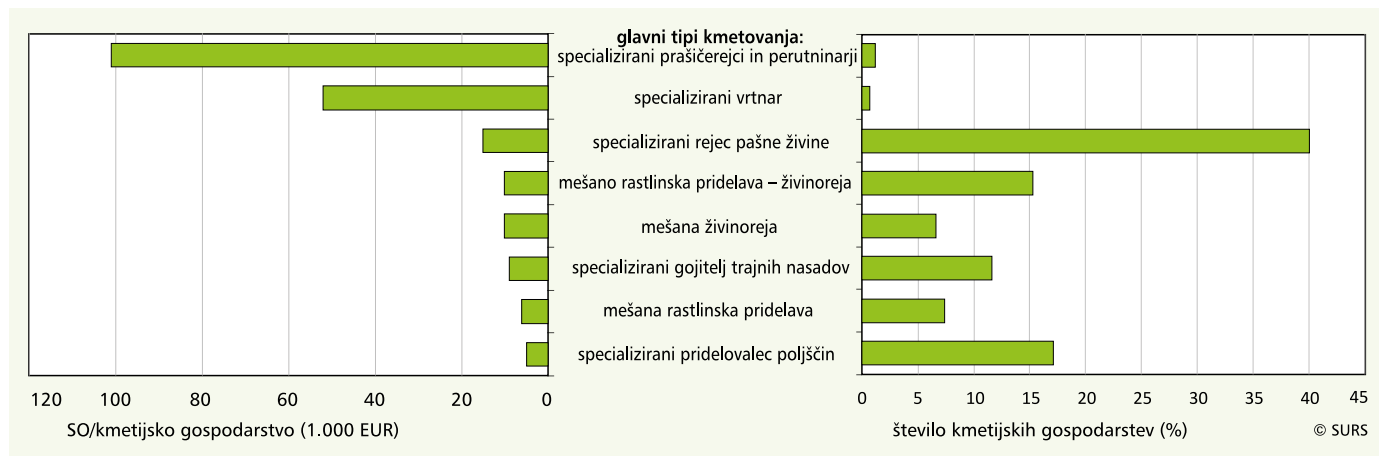
Vir: SURS

✿ V letu 2010 so bila v največjem številu zastopana kmetijska gospodarstva, katerih ekonomska velikost je znašala do 8.000 EUR (takih kmetijskih gospodarstev je bilo 69 %).

Toda ta kmetijska gospodarstva so uporabljala manjši del kmetijskih zemljišč (33 % KZU) in so redila manjši del živine (manj kot 20 % GVŽ) glede na celotno Slovenijo.

Grafikon 3: Kmetijska gospodarstva in njihov povprečni standardni prihodek (SO) po glavnih tipih kmetovanja, Slovenija, 2010

Vir: SURS

- ✚ Po prej opisanih merilih je bilo v letu 2010 največ kmetijskih gospodarstev razvrščenih med 'specializirane rejce pašne živine' (40 %) in med vse tri mešane tipe kmetovanja (29 %).
- ✚ Največji povprečni standardni prihodek (SO) na kmetijsko gospodarstvo glede na tip kmetovanja so v letu 2010 dosegli 'specializirani prašičerejci in perutninarji' (več kot 100.000 EUR) in 'specializirani vrtnarji' (več kot 50.000 EUR).

Foto: STA

1.3 Ekonomski pomen kmetijstva v občinah

Občine z večjim deležem večjih kmetijskih gospodarstev ali z večjim deležem kmetijskih gospodarstev z bolj specializirano kmetijsko

proizvodnjo ali z večjimi trajnimi nasadi so v letu 2010 dosegle tudi višji povprečni standardni prihodek (SO) na kmetijsko gospodarstvo.

Foto: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

🍷 Po višjem povprečnem standardnem prihodku (SO) na kmetijsko gospodarstvo so v letu 2010 izstopale občine Mengeš, Domžale, Šenčur, Naklo, Komenda, Kočevje, Slovenska Bistrica in Sveti Andraž v Slovenskih goricah; povprečni standardni prihodek (SO) na kmetijsko gospodarstvo je v teh občinah presegel 30.000 EUR.

V občinah Sodražica, Osilnica in Loški Potok pa je bil povprečni standardni prihodek (SO) na kmetijsko gospodarstvo tedaj najnižji, in sicer je znašal manj kot 4.000 EUR na kmetijsko gospodarstvo.

Več: karta 3.

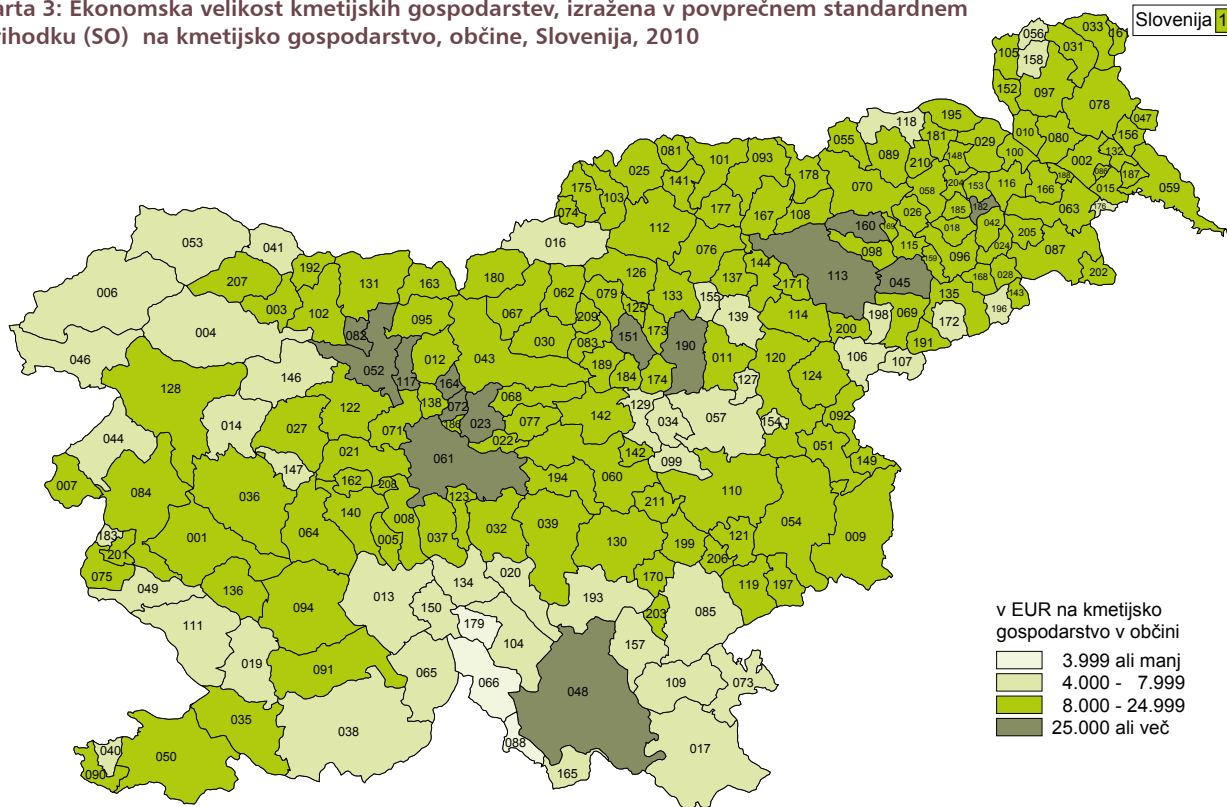
🍷 Manj kot milijon EUR skupnega standardnega prihodka (SO) v kmetijstvu je doseglo 20 občin, razporejenih po več statističnih regijah. **Več: karta 4.**

Karta 3: Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev, izražena v povprečnem standardnem prihodu (SO) na kmetijsko gospodarstvo, občine, Slovenija, 2010

Slovenija **12.259**

© SURS

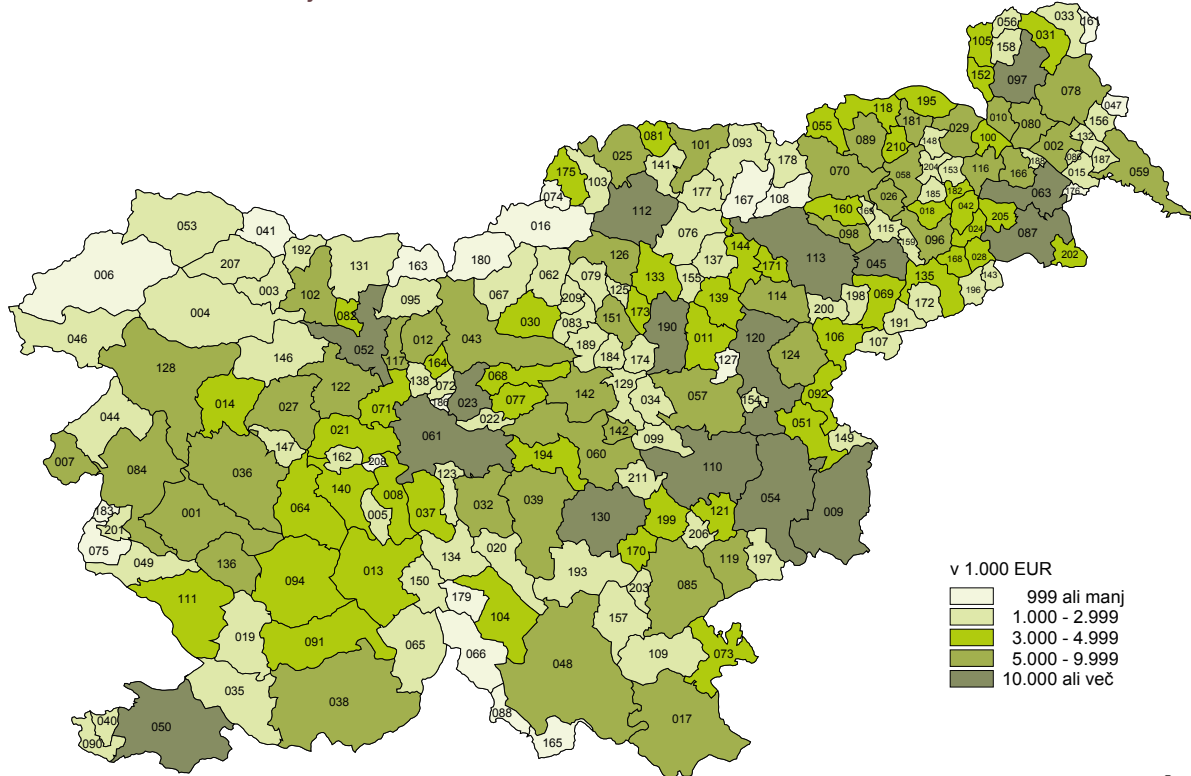
Vira: SURS, GURS

Karta 4: Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev, izražena v skupnem standardnem prihodu (SO), občine, Slovenija, 2010

Slovenija 915.104

Vira: SURS, GURS

© SURS

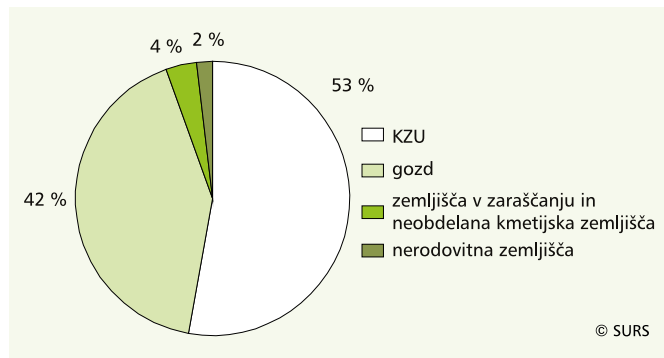
1.4 Gozdarstvo na kmetijskih gospodarstvih

84 % kmetijskih gospodarstev je imelo v letu 2010 tudi gozd. V letu 2000 je bilo takih kmetijskih gospodarstev nekoliko več, 89 %.

Kmetijska gospodarstva so v letu 2010 gospodarila z 32 % vsega gozda v Sloveniji (to je za 3 odstotne točke manj kot v letu 2000).

Grafikon 4: Raba zemljišč¹⁾ na kmetijskih gospodarstvih, Slovenija, 2010²⁾

1) Skupni pašniki niso vključeni.

2) Vsota se zaradi zaokroževanja ne ujame.

Vir: SURS

- ♣ V celotni površini vseh zemljišč, ki so jih kmetijska gospodarstva uporabljala v letu 2010, je gozd obsegal 42 % (enako kot pred desetimi leti).

Tabela 1: Posek lesa na družinskih kmetijah, Slovenija

		2000	2010
Posek	m ³	1.286.868	1.357.867
Družinske kmetije, ki so imele posek	število	51.571	42.624
Intenzivnost poseka (m ³ /družinsko kmetijo, ki je imela posek)	%	25,0	31,9

Vir: SURS

- ♣ Med kmetijskimi gospodarstvi, ki so imela gozd, jih je v letu 2010 posek lesa opravilo nekaj več kot 42.620 ali 68 %. Intenzivnost poseka na kmetijsko gospodarstvo, ki je imelo posek, se je v letu 2010 glede na leto 2000 povečala za skoraj 28 odstotnih točk.
- ♣ V letu 2010 je gozdarska opravila (npr. posek, spravilo lesa, gradnja gozdnih cest, izdelava lesnih sekancev, gojenje in varstvo gozdov) izvajalo (z lastno ali najeto delovno silo) nekaj več kot 43.000 družinskih kmetij; te so v to delo vložile okoli 3.260 PDM. Za okoli 9.000 družinskih kmetij je ta dejavnost pomenila tudi dodaten prihodek ali pridobitno dejavnost; te kmetije so za gozdarska opravila skupno vložile nekaj več kot 1.480 PDM.

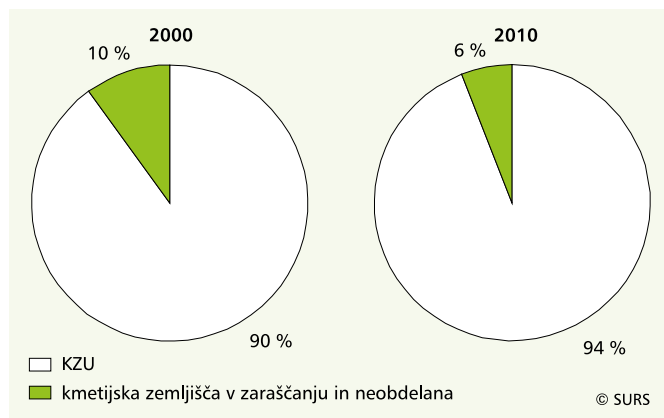

2 RABA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ NA KMETIJSKIH GOSPODARSTVIH

2.1 Raba kmetijskih zemljišč

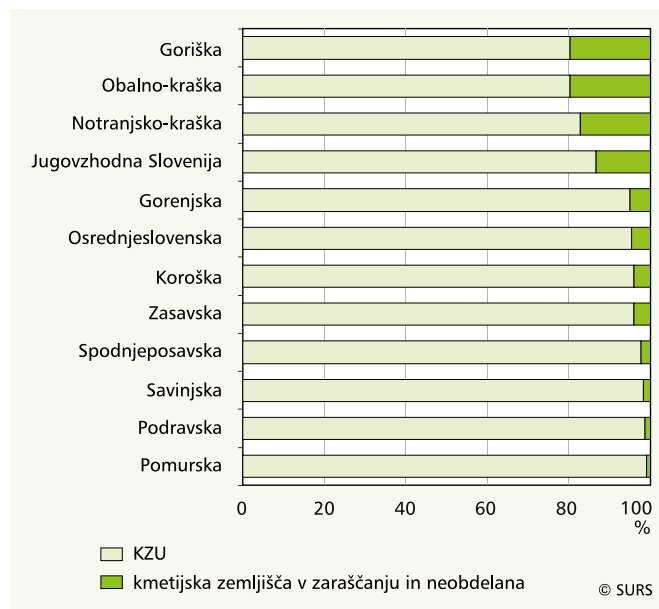
Grafikon 5: Uporaba kmetijskih zemljišč¹⁾ na kmetijskih gospodarstvih, Slovenija

1) Skupni pašniki niso vključeni.
Vir: SURS

- Delež kmetijskih zemljišč, ki so jih kmetijska gospodarstva v letu 2010 pustila neobdelana ali v zaraščanju, je bil manjši kot pred desetimi leti; v letu 2010 je bilo takih zemljišč 6 %, v letu 2000 pa 10 %. Od skupaj 507.091 hektarjev kmetijskih zemljišč so jih namreč v letu 2010 obdelala 94 % ali 474.432 hektarjev (v letu 2000 pa 90 %).

Grafikon 6: Uporaba kmetijskih zemljišč¹⁾ na kmetijskih gospodarstvih, statistične regije, Slovenija, 2010

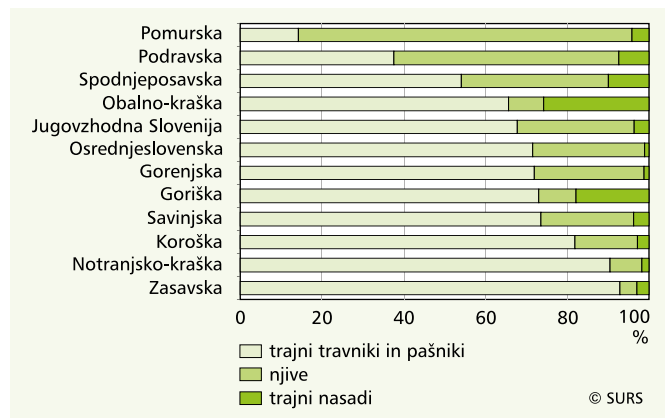

1) Skupni pašniki niso vključeni.
Vir: SURS

- Največja deleža kmetijskih zemljišč v zaraščanju in neobdelanih kmetijskih zemljišč sta v letu 2010 izkazovali goriška in obalno-kraška statistična regija (vsaka skoraj po 20 %).

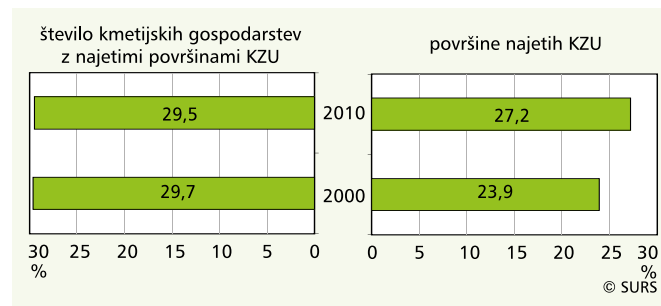
Grafikon 7: Raba KZU na kmetijskih gospodarstvih, statistične regije, Slovenija, 2010

Vir: SURS

- Sestava rabe kmetijskih zemljišč, ki so jih kmetijska gospodarstva uporabljala v letu 2010, se v celotni Sloveniji glede na leto 2000 ni pomembno spremenila (njive so sestavljale 36 %, trajni nasadi 6 % in trajni travniki in pašniki 58 % KZU). Podroben pregled po statističnih regijah pokaže, da se je v nekaterih v tem obdobju izraziteje povečal delež njiv, v nekaterih pa delež trajnih travnikov in pašnikov.
- Delež njiv se je izraziteje povečal v pomurski in podravske statistični regiji (v vsaki za 7 odstotnih točk), v gorenjski (za 22 odstotnih točk), v osrednjeslovenski (za 5 odstotnih točk) in v koroški statistični regiji (za 8 odstotnih točk). Delež trajnih travnikov in pašnikov se je najbolj povečal v obalno-kraški (za 12 odstotnih točk), najbolj pa se je zmanjšal v pomurski statistični regiji (za 19 odstotnih točk).

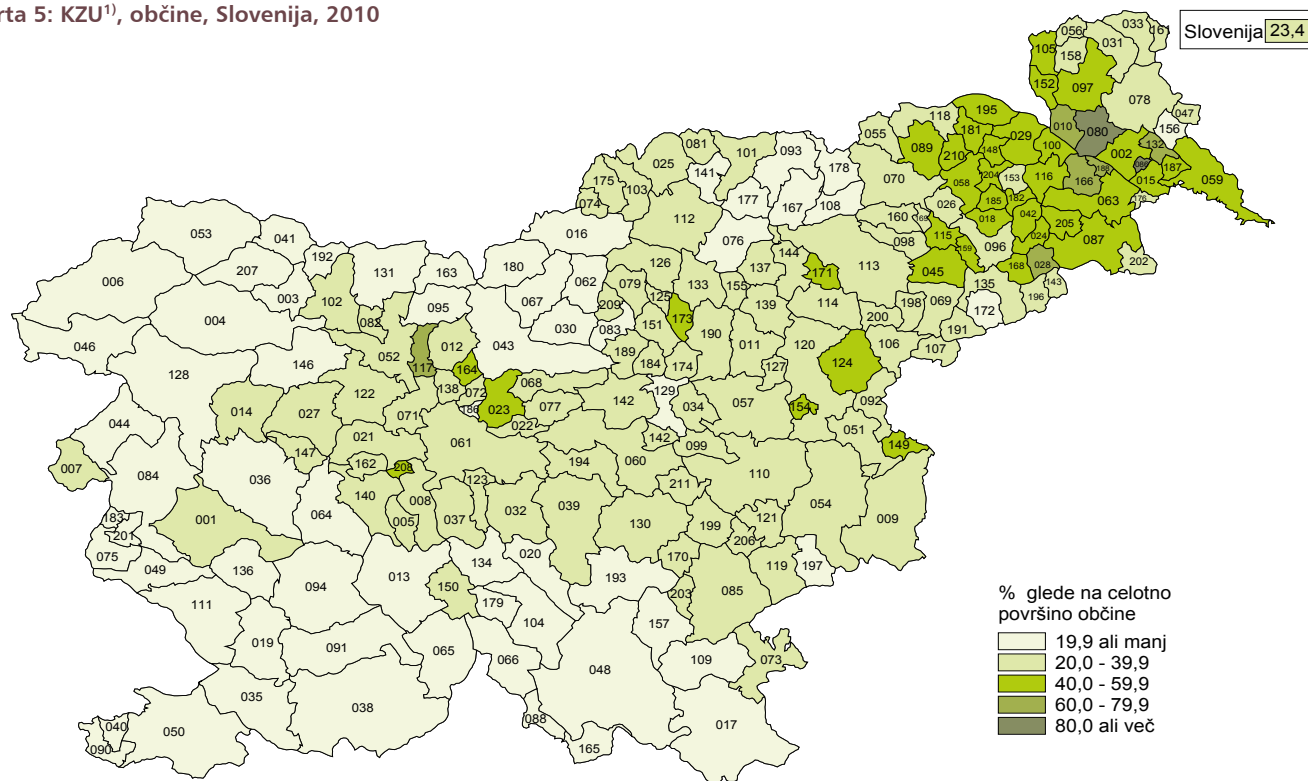
Grafikon 8: Kmetijska gospodarstva z najetimi KZU in površina najetih KZU, Slovenija

Vir: SURS

- Število kmetijskih gospodarstev, ki so obdelovala tudi najeta KZU (kmetijska zemljišča v uporabi), se je v letu 2010 glede na leto 2000 zmanjšalo za 14 %. Ker se je v tem obdobju za prav toliko zmanjšalo tudi skupno število kmetijskih gospodarstev v Sloveniji, je ostal delež kmetijskih gospodarstev, ki so kmetijska zemljišča, namenjena kmetijski proizvodnji, tudi najemala, v letu 2010 skoraj enak tistemu iz leta 2000 (obsegal je skoraj 30 %).
  - Delež površine KZU, ki so jih kmetijska gospodarstva najela, pa je bil v letu 2010 za nekaj več kot 3 odstotne točke večji kot v letu 2000.
- Večina KZU je v letu 2010 ležala v diagonalnem pasu od osrednjeslovenske do pomurske statistične regije; v tistem delu je bila tudi večina občin, katerih površine so obsegale največje deleže KZU. 81 občin je imelo ta delež nižji od povprečja za Slovenijo (ta je znašal 23,4 % KZU celotne površine slovenskega ozemlja). **Več: karta 5.**

Karta 5: KZU¹⁾, občine, Slovenija, 2010

© SURS

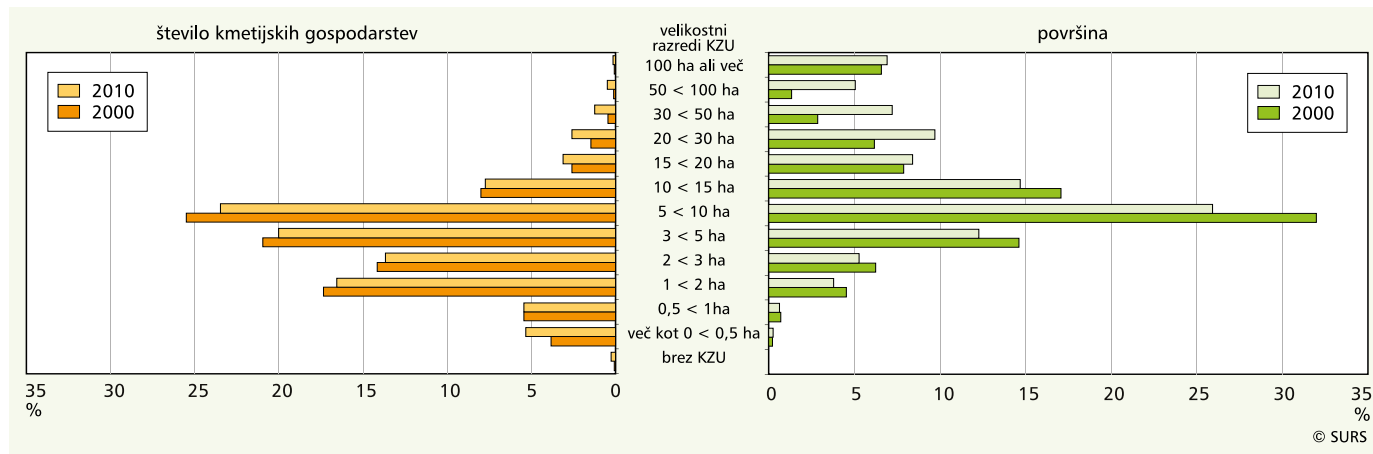
1) Skupni pašniki niso vključeni.

Vir: SURS, GURS

2.2 Kmetijska zemljišča

Grafikon 9: KZU¹⁾, Slovenija

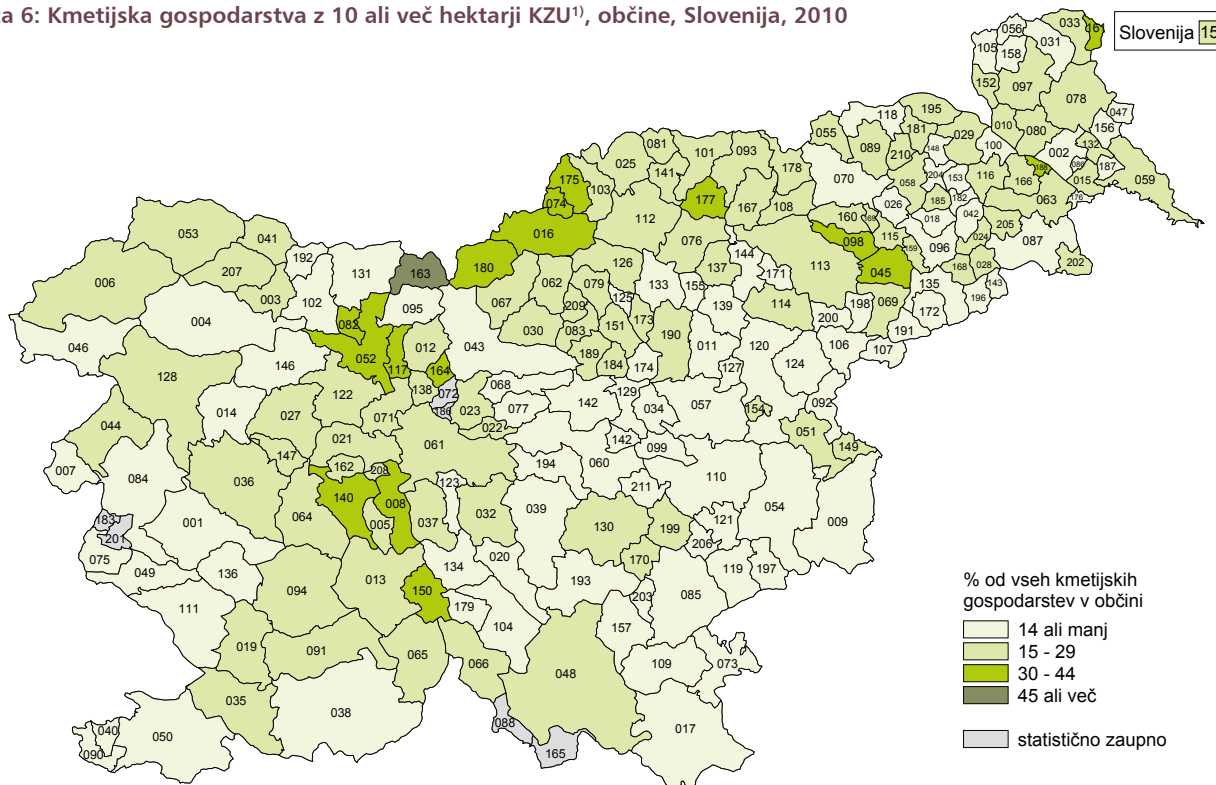

1) Skupni pašniki niso vključeni.

Vir: SURS

Podatki iz leta 2010 kažejo, da se je velikostna sestava rabe KZU (kmetijskih zemljišč v uporabi) v zadnjem desetletju nekoliko izboljšala; to pomeni, da je v letu 2010 večje površine kmetijskih zemljišč (na primer v obsegu 15 ali več hektarjev) uporabljalo (obdelovalo) več kmetijskih gospodarstev kot pred desetimi leti. Povedano drugače: kmetijska zemljišča so (bila) nekoliko manj razdrobljena.

Delež kmetijskih gospodarstev, ki so imela (obdelovala) več kot 10 hektarjev KZU, je v letu 2010 znašal več kot 30 % v 17 občinah, manj kot 10 % v 31 občinah, do 14 % (tj. 14 ali manj %) pa v 89 občinah. **Več: karta 6.**

Karta 6: Kmetijska gospodarstva z 10 ali več hektarji KZU¹⁾, občine, Slovenija, 2010

© SURS

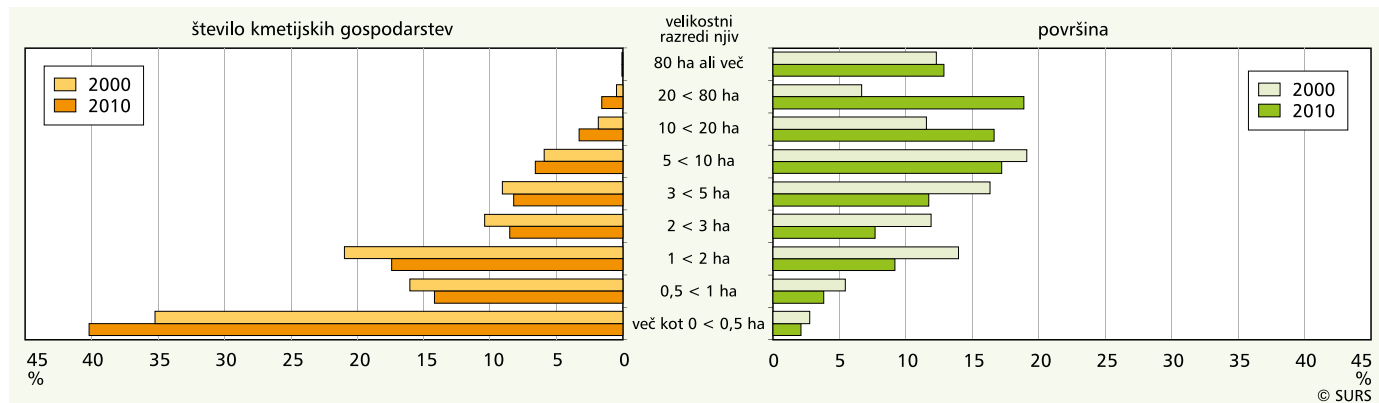
1) Skupni pašniki niso vključeni.

Vira: SURS, GURS

2.3 Njive, trajni nasadi in trajno travinje

Grafikon 10: Njive, Slovenija

Vir: SURS

✿ V letu 2010 so bila kmetijska gospodarstva, ki so uporabljala njive, večje od 5 hektarjev, številnejša kot v letu 2000. Številnejša kot pred desetimi leti so bila tudi tista, ki so uporabljala manjše, do 0,5 hektarja velike njive, vendar skupna površina vseh njiv v velikosti do 0,5 hektarja v skupni njivski površini Slovenije gospodarsko ni predstavljala pomembnega deleža.

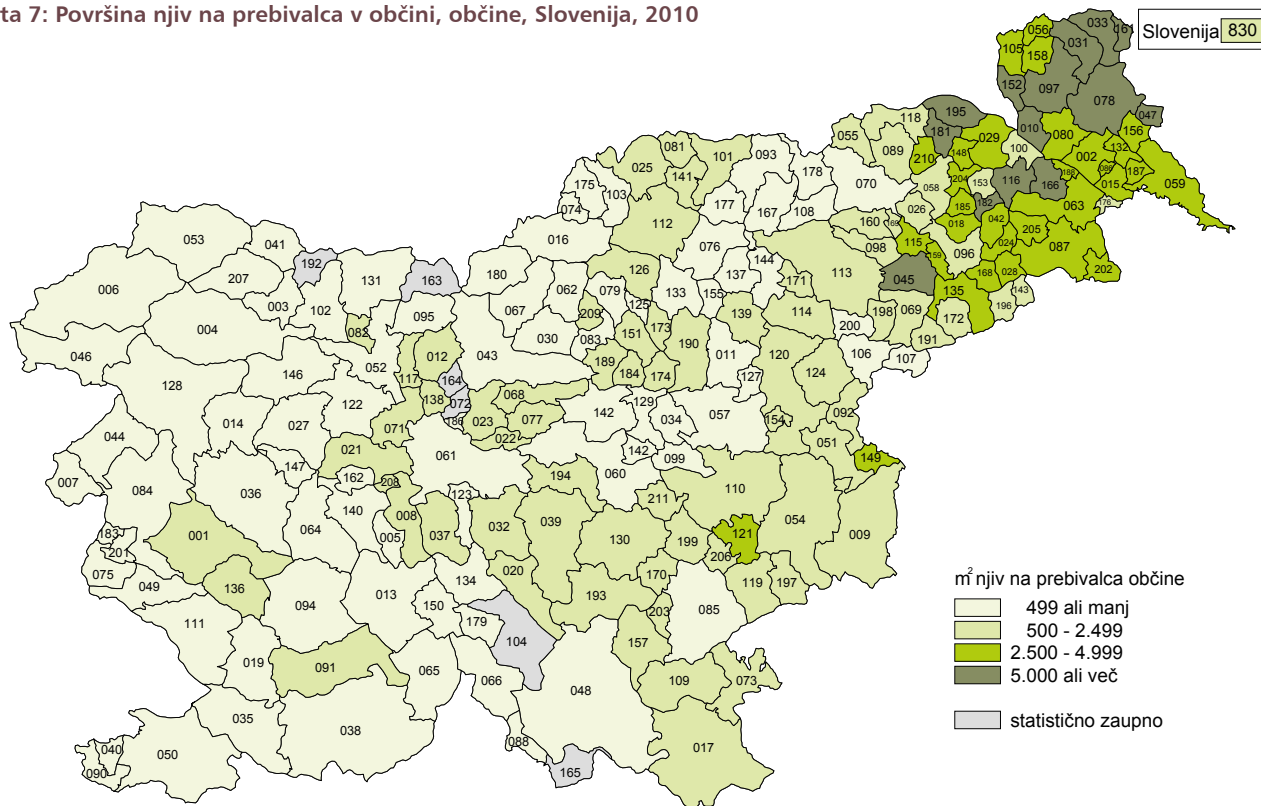
✿ Povprečna velikost njivske površine na prebivalca Slovenije je v letu 2010 znašala 830 m². Največje površine njiv na prebivalca v občini so v letu 2010 imele predvsem občine pomurske in podravske statistične regije, najmanjše površine njiv na prebivalca v občini pa občine Jesenice, Trbovlje, Bovec in Solčava. **Več: karta 7.**

✿ Trajni travniki in pašniki so v Sloveniji v letu 2010 zavzemali 14 % vsega ozemlja in skoraj 60 % kmetijskih zemljišč, ki so jih uporabljala kmetijska gospodarstva. Po deležu trajnega travinja glede na celotno površino občine sta v letu 2010 izstopali občini Dobje in Šmarje pri Jelšah; v vsaki je presegal 30 %. **Več: karta 8.**

✿ Trajni nasadi so v Sloveniji v letu 2010 zavzemali 1,3 % vsega ozemlja in 5,6 % kmetijskih zemljišč, ki so jih uporabljala kmetijska gospodarstva. Po deležu trajnih nasadov glede na celotno površino občine sta v letu 2010 izstopali predvsem občini Brda (31 %) in Izola/Isola (15 %); sledile so občine Piran/Pirano, Ormož in Zavrč (v vsaki po 9 %). **Več: karta 9.**

Karta 7: Površina njiv na prebivalca v občini, občine, Slovenija, 2010

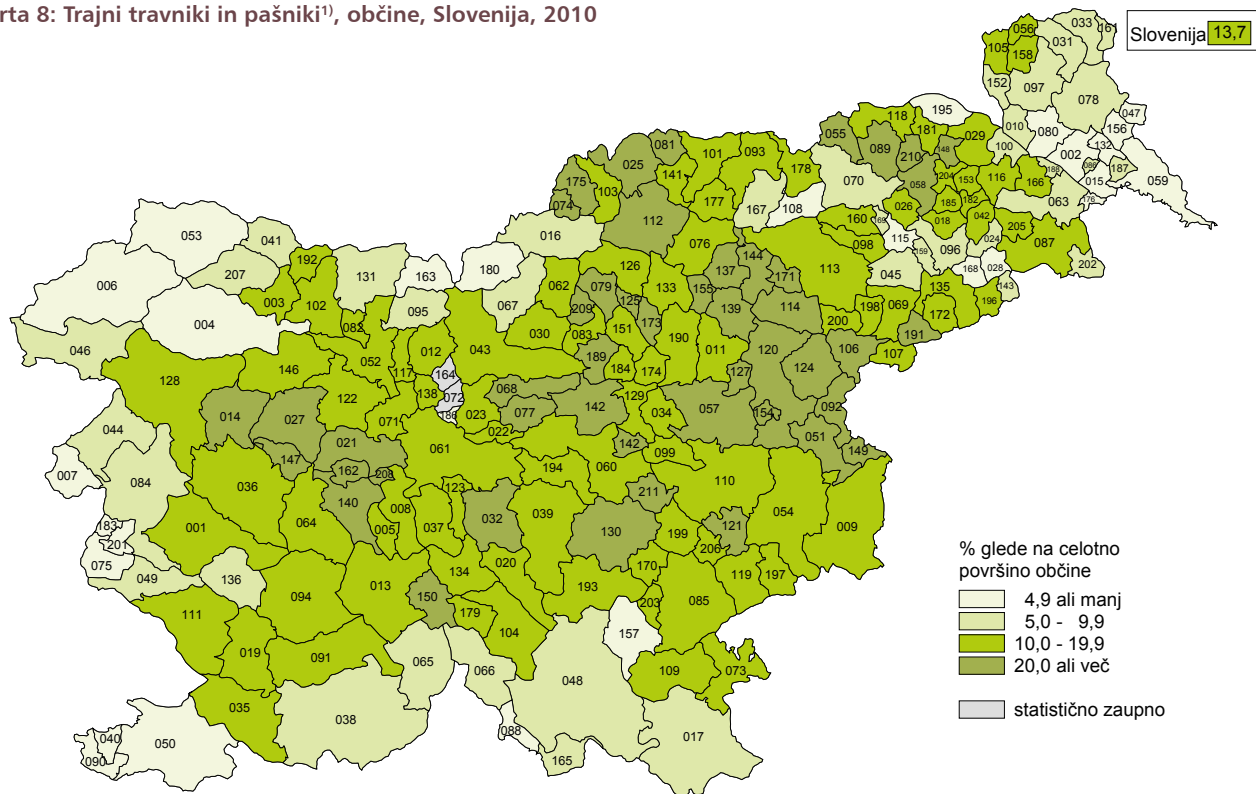
Vira: SURS, GURS

© SURS

Karta 8: Trajni travniki in pašniki¹⁾, občine, Slovenija, 2010

1) Skupni pašniki niso vključeni.

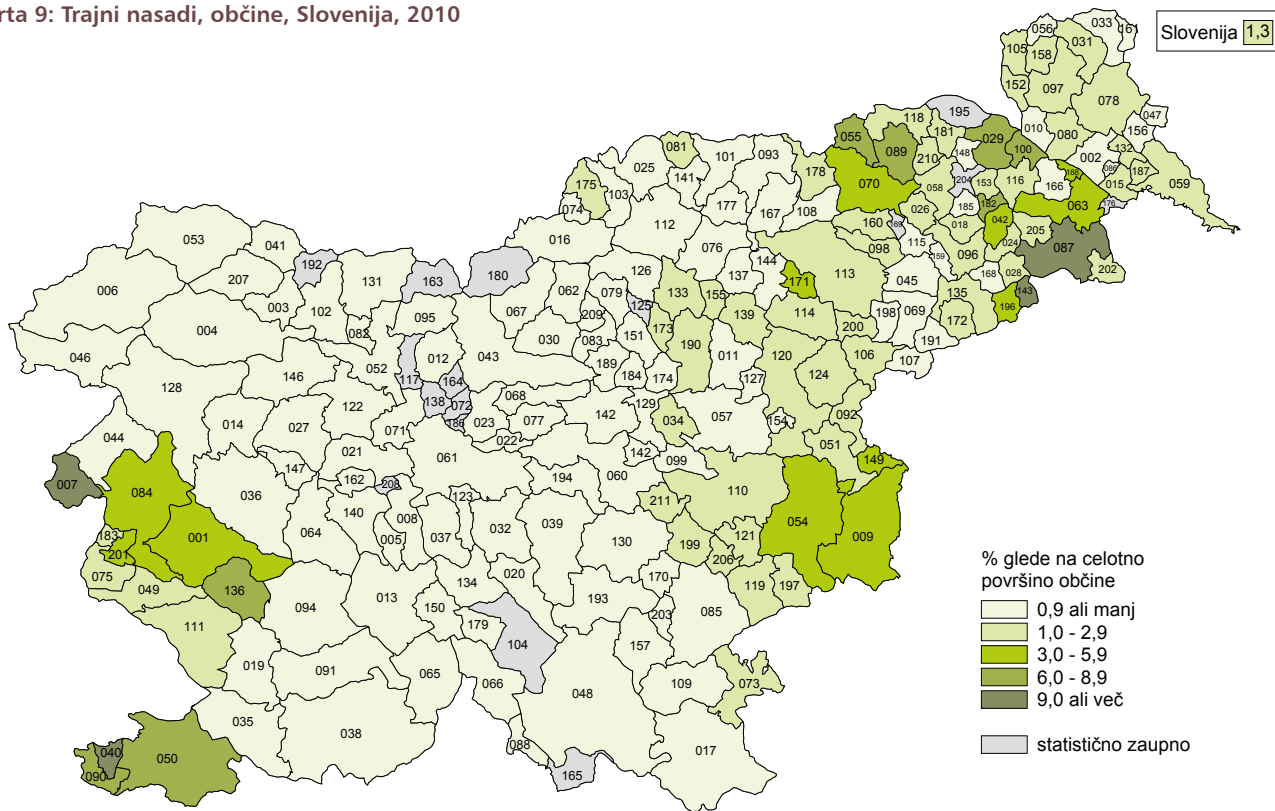
Vira: SURS, GURS

© SURS

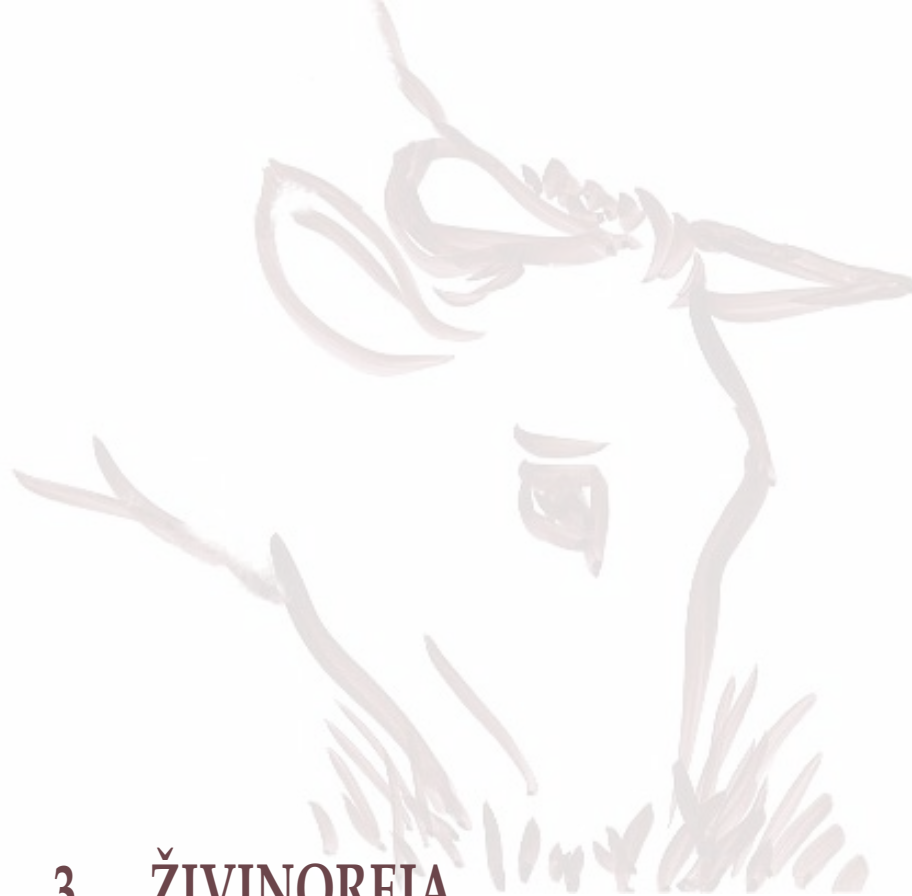
Karta 9: Trajni nasadi, občine, Slovenija, 2010

Vira: SURS, GURS

© SURS

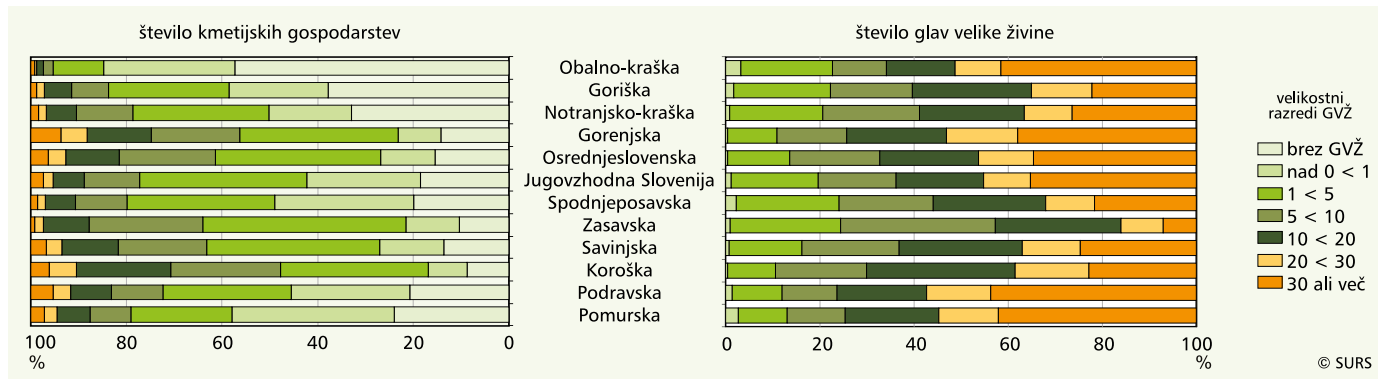

3 ŽIVINOREJA NA KMETIJSKIH GOSPODARSTVIH

3.1 Velikostna sestava kmetijskih gospodarstev glede na rejo živine

Grafikon 11: Reja živine, statistične regije, Slovenija, 2010

Vir: SURS

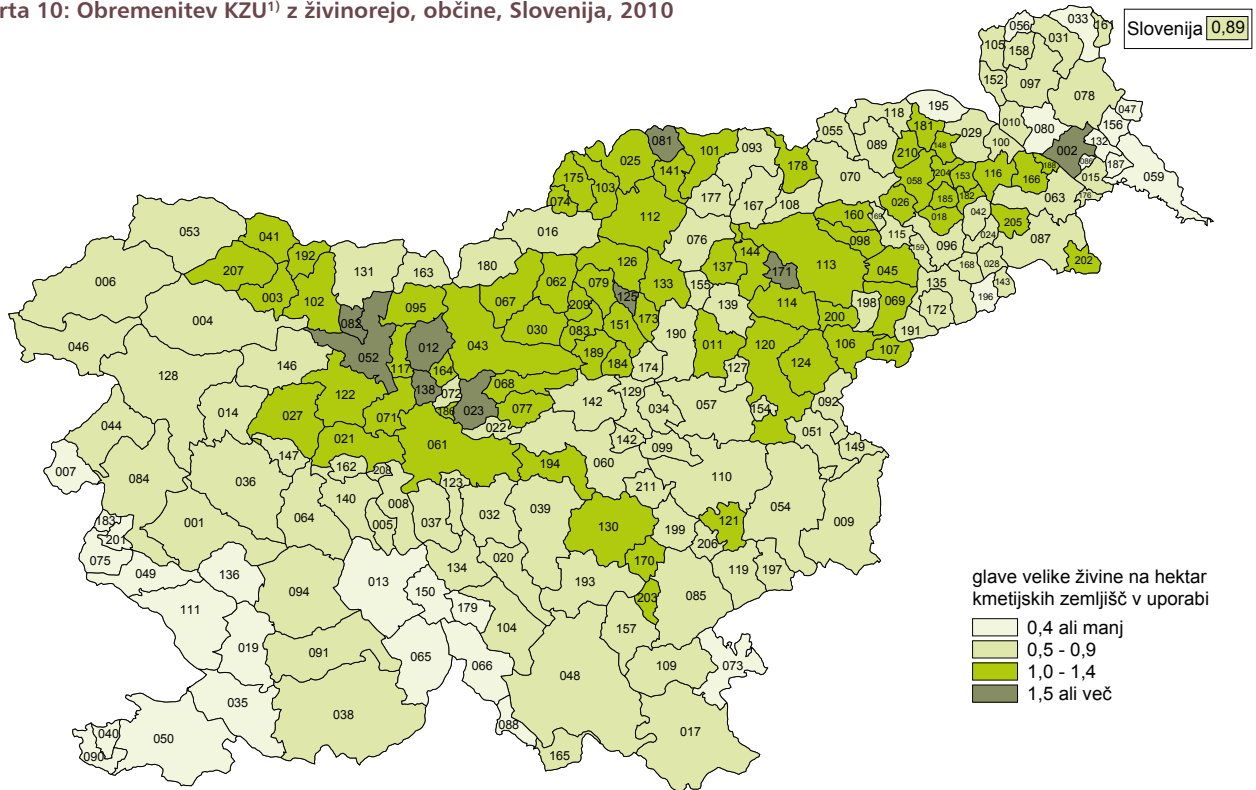
- V letu 2010 so redili živino na 58.648 kmetijskih gospodarstvih. Obseg živine, ki jo redijo na kmetijskih gospodarstvih, običajno izrazimo v enoti število glav velike živine (GVŽ). V letu 2010 so na kmetijskih gospodarstvih redili 421.553 GVŽ. Največ živine so redili v podravski (79.851 GVŽ ali 19 %), najmanj pa v obalno-kraški statistični regiji (3.876 GVŽ ali 1 %).
- Z rejo živine se je od leta 2000 do leta 2010 prenehalo ukvarjati več kot 18.800 kmetijskih gospodarstev. Zaradi tega se je povprečno število GVŽ na kmetijsko gospodarstvo z živino od leta 2000 do leta 2010 kljub zmanjšani prireji glavnih vrst živine dvignilo s 6,1 na 7,2 GVŽ na kmetijsko gospodarstvo ali za skoraj 18 %.
- Obalno-kraška, goriška in notranjsko-kraška statistična regija so v letu 2010 izstopale po visokem deležu kmetijskih gospodarstev,

ki niso redila živine; v vseh treh omenjenih regijah je bilo takih gospodarstev nekaj nad 30 %.

- Povprečno obremenitev KZU (kmetijskih zemljišč v uporabi) z živinorejo vrednotimo s številom GVŽ na hektar KZU. Vrednost tega kazalnika je bila v Sloveniji v letu 2010 nižja od 1. Kar v 99 občinah je bila še nižja od slovenskega povprečja, v 107 občinah pa je bila višja; v občinah Laško, Šentilj, Prebold in Žalec je bila enaka slovenskemu povprečju (0,9 GVŽ na hektar KZU); najvišje vrednosti tega kazalnika (nad 1,5 GVŽ na hektar KZU) so izkazovale občine Domžale, Naklo, Kranj, Cerklje na Gorenjskem, Oplotnica, Šmartno ob Paki, Vodice in Muta. **Več: karta 10.**

Karta 10: Obremenitev KZU¹⁾ z živinorejo, občine, Slovenija, 2010

1) Skupni pašniki niso vključeni.

Vira: SURS, GURS

3.2 Reja pašne živine

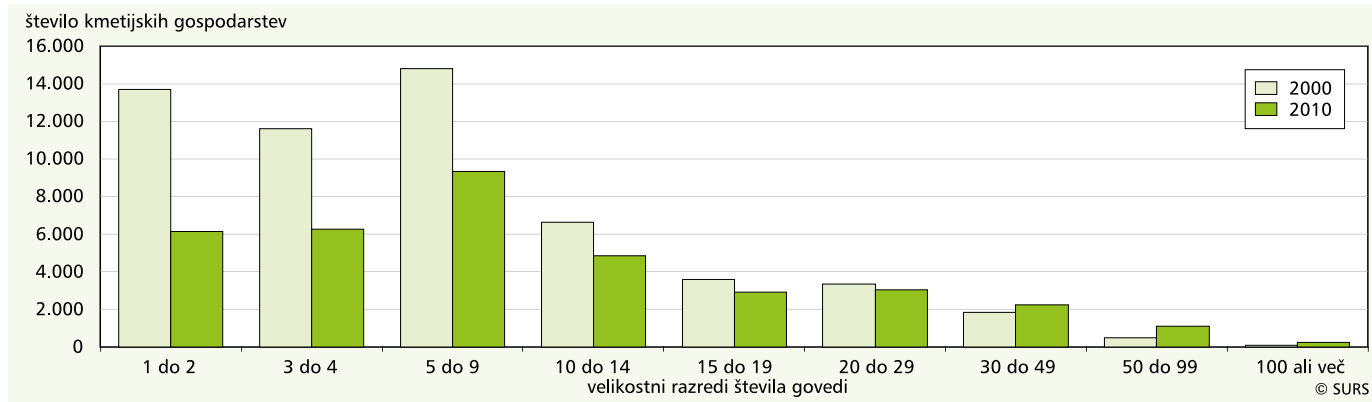
V letu 2010 se je v Sloveniji ukvarjalo:

z rejo govedi 36.119 kmetijskih gospodarstev (ali več kot 48 % vseh),
z rejo konj 5.948 kmetijskih gospodarstev (ali 8 % vseh),
z rejo ovc 6.181 kmetijskih gospodarstev (ali več kot 8 % vseh),

z rejo koz 4.214 kmetijskih gospodarstev (ali skoraj 6 % vseh) in
z rejo jelenjadi 352 kmetijskih gospodarstev (ali 0,5 % vseh).

Grafikon 12: Govedoreja, Slovenija

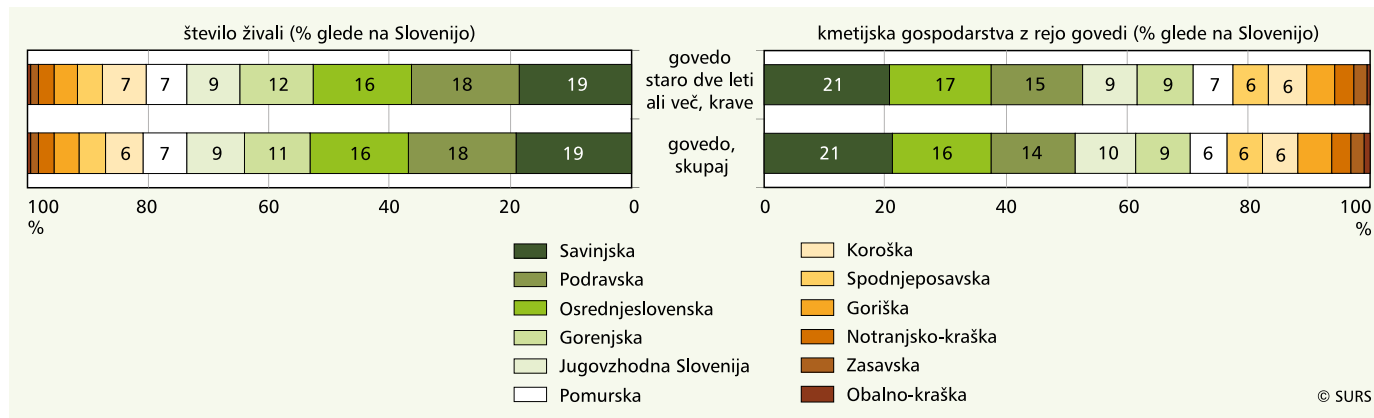
Vir: SURS

- ♣ Tako kot pred desetimi leti so tudi v letu 2010 med govedorejci prevladovala kmetijska gospodarstva, ki so redila od 5 do 9 govedi. Kmetijskih gospodarstev, ki so redila 30 ali več govedi, pa je bilo v letu 2010 med tistimi, ki so redila govedo, precej več kot pred

desetimi leti (10 % več). Kmetijskih gospodarstev, ki so redila do 10 govedi (teh je bilo v letu 2010 med vsemi govedorejci 60 %, v letu 2000 pa več kot 70 %), pa je bilo v letu 2010 za več kot polovico manj kot pred desetimi leti.

Grafikon 13: Govedoreja, statistične regije, Slovenija, 2010

Vir: SURS

- Večina kmetijskih gospodarstev med tistimi, ki so v letu 2010 redila govedo, se je nahajala v savinjski, osrednjeslovenski in podravski statistični regiji (skupaj 51 % kmetijskih gospodarstev glede na celotno Slovenijo). V teh treh regijah so v letu 2010 redili skupno 53 % vsega goveda v Sloveniji.
- Število govedi se je od leta 2000 do leta 2010 najizraziteje znižalo v pomurski in obalno-kraški statistični regiji, v prvi za 23 %, v drugi pa za 21 % (vendar je govedoreja v drugi obsegala le manjši del celotne govedoreje v Sloveniji). V pomurski statistični regiji so v letu 2010 redili 7 % vseh goved. V statističnih regijah, v katerih so

se nahajala kmetijska gospodarstva, ki so v letu 2010 redila skupno največji delež goved, v savinjski, osrednjeslovenski in podravski, je število goved v zadnjem desetletju upadlo za 2 % do 5 %.

- Število kmetijskih gospodarstev, ki so redila govedo, je od leta 2000 do leta 2010 dramatično upadlo; v pomurski in obalno-kraški statistični regiji je upadlo kar za 57 % (v vsaki), v savinjski, osrednjeslovenski in podravski statistični regiji pa za od 28 % do 41 %. Ker se je število kmetijskih gospodarstev, ki so redila govedo, znižalo bolj kot število goved, ki so jih redila, se je v zadnjem desetletju povečala povprečna velikost kmetijskih gospodarstev glede na povprečni obseg živali (število GVŽ), ki so jih redila.

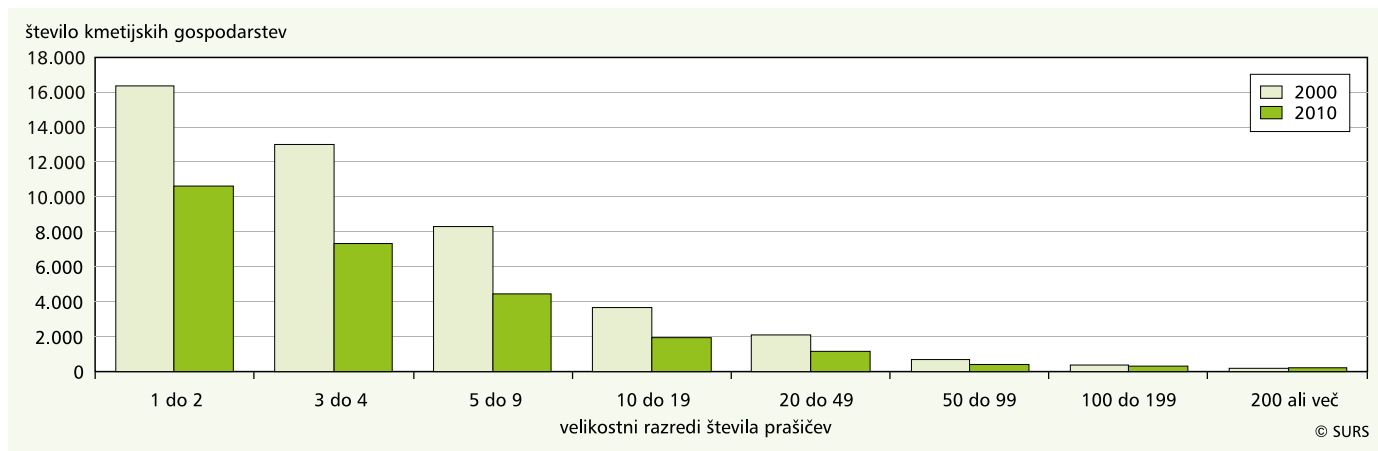
3.3 Prašičereja

Število kmetijskih gospodarstev, ki so redila prašiče, je v zadnjem desetletju močno upadlo (za 41 %), med temi pa še bolj število tistih, ki so redila plemenske živali (za več kot polovico).

Število prašičev, ki so jih redila kmetijska gospodarstva, se je v tem času zmanjšalo za 37 %, število plemenskih prašičev pa za 45 %.

Grafikon 14: Prašičereja, Slovenija

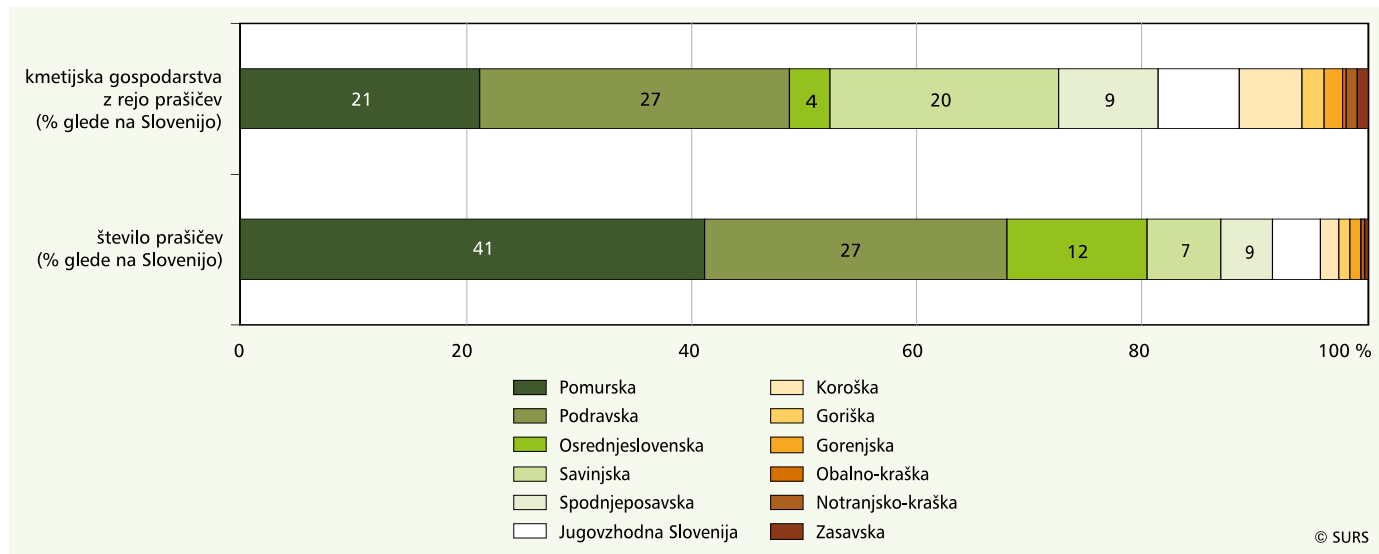
Vir: SURS

Čeprav se je število kmetijskih gospodarstev, ki so redila prašiče, močno zmanjšalo, so med njimi – tako kot pred desetimi leti – tudi v letu 2010 prevladovala tista, ki so redila do 10 prašičev, in sicer

jih je bilo med vsemi prašičerejci 85 %. Od leta 2000 do leta 2010 se je med prašičerejci povečalo le število tistih, ki so redili 200 ali več prašičev (za 17,5 %).

Grafikon 15: Prašičereja, statistične regije, Slovenija, 2010

Vir: SURS

- ✚ V letu 2010 so v Sloveniji redili prašiče na 26.441 kmetijskih gospodarstvih. Največ kmetijskih gospodarstev s prašiči je bilo v podravski statistični regiji (27 %), največji delež vseh prašičev v Sloveniji pa so redili v pomurski statistični regiji (41 %).

3.4 Reja perutnine, kuncev in čebel

Tabela 2: Reja perutnine, Slovenija, 2000 in 2010

	živali število	Indeks 2010/2000	kmetijska gospodarstva število
Perutnina, skupaj	73		62
od tega kokoši nesnice	95		62
od tega pitovni piščanci	66		46
od tega druge kokoši (jarkice, petelini)	73		77
od tega purice in purani	45		68
od tega goske in gosaki	76		83
od tega race in racaki	83		86
od tega pegatke	81		69
od tega noji	z		30
od tega prepelice	341		106

z statistično zaupno

Vir: SURS

- Število kmetijskih gospodarstev, ki so redila **perutnino**, je v zadnjem desetletju, tj. od 2000 do 2010, močno upadlo. V letu 2010 je perutnino redilo 36.240 kmetijskih gospodarstev ali 38 % manj kot v letu 2000. Najizraziteje se je v teh desetih letih

zmanjšalo število rejcev nojev (za kar 70 %), vendar ta panoga živinoreje v Sloveniji nima večjega gospodarskega pomena; sledili so rejci pitovnih piščancev (število teh se je zmanjšalo za 54 %). Število teh vrst živali je upadlo v nekoliko manjši meri kot število kmetijskih gospodarstev, na katerih so redili te živali.

- Največ kmetijskih gospodarstev izmed tistih, ki so redila perutnino, je bilo v letu 2010 v podravski statistični regiji, in sicer 18 %, in ta so redila 46 % vse perutnine v Sloveniji. Sledila je savinjska statistična regija; v tej je bilo 16 % kmetijskih gospodarstev z rejo perutnine od vseh, redila pa so 16 % vse perutnine.
- Kunce** so v letu 2010 redili na 8.051 kmetijskih gospodarstvih. Skupaj so redili 85.088 kuncev. Največ kmetijskih gospodarstev, ki so v letu 2010 redila kunce, je bilo v statistični regiji jugovzhodna Slovenija, 18 %, in ta so v letu 2010 redila 19 % vseh kuncev.
- S **čebelarstvom** so se v letu 2010 ukvarjali na 2.392 kmetijskih gospodarstvih; ta so imela skupaj 59.857 čebeljih družin. Največ kmetijskih gospodarstev izmed tistih, ki so se ukvarjala s čebelarstvom, je bilo v letu 2010 v savinjski statistični regiji (13 %).
- Upoštevati pa moramo, da popis kmetijstva 2010 ni zajel vseh čebelarjev v Sloveniji, temveč le tiste, ki so se s čebelarstvom ukvarjali poleg kmetijske proizvodnje, in tiste, ki so imeli vsaj 50 čebeljih družin. Po podatkih Centralnega registra čebelnjakov, ki ga vodi Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO), je bilo v Sloveniji v letu 2010 skoraj 9.000 čebelarjev; torej so čebelarji na kmetijskih gospodarstvih predstavljali le okoli četrtnino vseh čebelarjev v Sloveniji. To pomeni, da so v letu 2010 kmetijska gospodarstva gojila 45 % vseh čebeljih družin (če upoštevamo podatke MKO; ti se nanašajo na ocenjeno število vseh čebeljih družin v Sloveniji v aprilu 2010).

**4 OPREMLJENOST
KMETIJSKIH GOSPODARSTEV
S TRAKTORJI IN Z RAČUNALNIKI**

4.1 Traktorji na kmetijskih gospodarstvih

- ✿ V letu 2010 so na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji uporabljali 101.756 lastnih dvoosnih traktorjev. To pomeni, da je bilo v letu 2010 v Sloveniji z enim lastnim dvoosnim traktorjem obdelanih povprečno 4,7 hektarjev KZU (kmetijskih zemljišč v uporabi) ali da je imelo kmetijsko gospodarstvo v lasti in uporabi povprečno 1,4 dvoosnega traktorja.
- ✿ Povprečno število dvoosnih traktorjev v uporabi na kmetijsko gospodarstvo, popisanih v letu 2010, se je povečevalo z velikostjo KZU: kmetijska gospodarstva, ki so uporabljala do 2 hektarja KZU, so uporabljala povprečno nekoliko več kot en dvoosni traktor; tista, ki so uporabljala 20 ali več hektarjev KZU, pa povprečno več kot 3 dvoosne traktorje. Podobno je veljalo tudi za drugo kmetijsko mehanizacijo v lasti in uporabi; tudi povprečno število drugih delovnih pripomočkov na kmetijsko gospodarstvo je bilo odvisno od velikosti KZU na kmetijsko gospodarstvo.
- ✿ Več kot 90 % vseh dvoosnih traktorjev v lasti kmetijskih gospodarstev je imelo v letu 2010 nižjo delovno moč (19–59 kW). Podatki o povprečni starosti registriranih traktorjev pa kažejo, da so (bili) traktorji na slovenskih kmetijah v povprečju tudi stari, in sicer povprečno več kot 21 let.

- ✿ Večina občin, v katerih so bila kmetijska gospodarstva, ki so imela nadpovprečno število dvoosnih traktorjev v lasti in uporabi glede na slovensko povprečje v letu 2010, se je nahajala v gorenjski, osrednjeslovenski, savinjski in pomurski statistični regiji.
Več: karta 11.

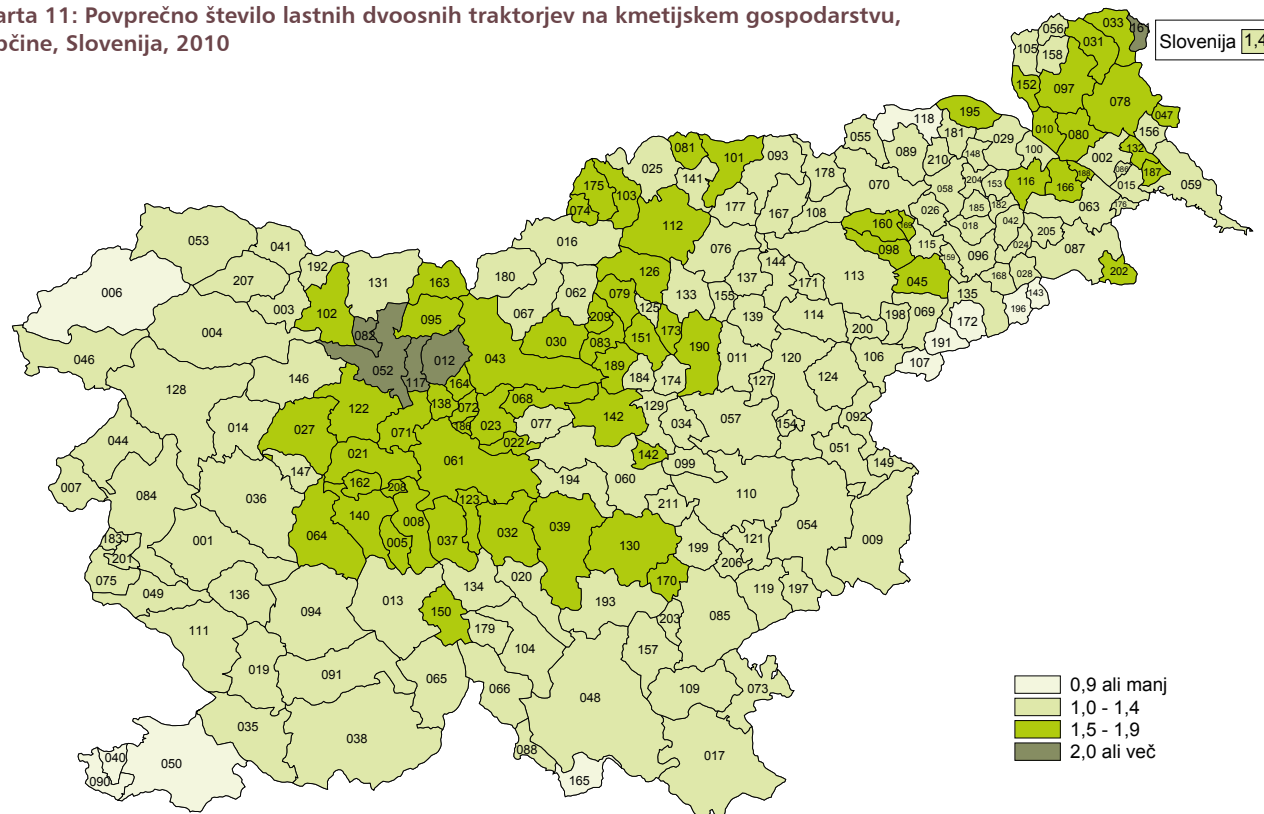
V letu 2010 so na več kot 42.600 kmetijskih gospodarstvih imeli in uporabljali skoraj 54.680 traktorskih obračalnikov in zgrabljalnikov.

To so bili drugi najpogosteje uporabljeni priključni stroji za traktor.

Foto: Barbara Kutin Slatnar

Karta 11: Povprečno število lastnih dvoosnih traktorjev na kmetijskem gospodarstvu, občine, Slovenija, 2010

Vira: SURS, GURS

© SURS

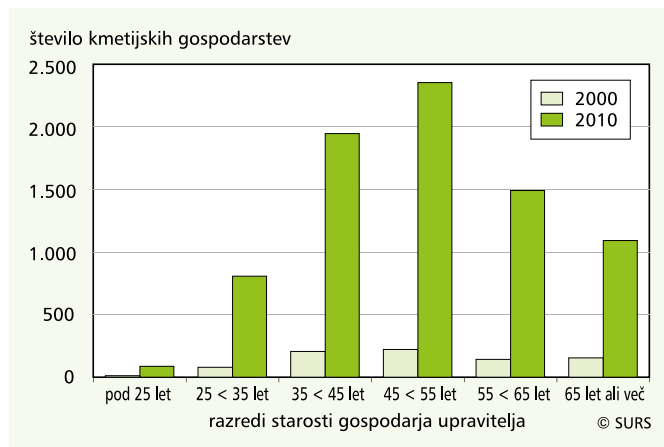
4.2 Uporaba računalnika za vodenje kmetijske proizvodnje na kmetijskih gospodarstvih

Število kmetijskih gospodarstev, ki so za vodenje kmetijske proizvodnje na kmetijskih gospodarstvih uporabljala računalnik, se je v zadnjih

desetih letih povečalo za desetkrat: z 1 % (v letu 2000) na 10 % (v letu 2010).

Grafikon 16: Uporaba računalnika za vodenje kmetijske proizvodnje, Slovenija

Vir: SURS

- Obseg uporabe računalnika za vodenje kmetijske proizvodnje na kmetijskem gospodarstvu je povezan s starostjo gospodarja upravitelja kmetijskega gospodarstva. Gospodarji upravitelji večine kmetijskih gospodarstev, na katerih se za vodenje kmetijske proizvodnje uporablja računalnik, so stari večinoma od 35 do 55 let.

Foto: Barbara Kutin Slatnar

5 DELOVNO AKTIVNE OSEBE V KMETIJSTVU

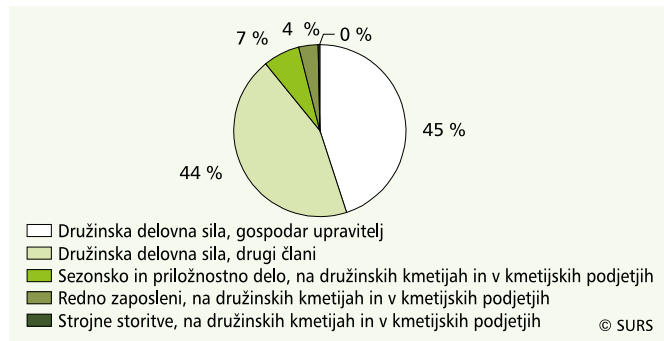
5.1 Vložek dela v kmetijstvu

V letu 2010 se je s kmetijsko dejavnostjo v kmetijskih podjetjih in na družinskih kmetijah (oz. skupaj na kmetijskih gospodarstvih) v Sloveniji ukvarjalo več kot 208.000 delovno aktivnih oseb. Njihov vložek dela skupaj z delom tistih, ki so delali sezonsko ali priložnostno, je znašal 77.012 PDM (1 polnovredna delovna moč pomeni 1.800 delovnih ur na leto). V primerjavi z letom 2000 se je skupno število PDM v kmetijstvu zmanjšalo za 29 %, skupno število delovno aktivnih oseb pa za 19 %. Povprečna vrednost PDM na kmetijsko gospodarstvo je v letu

2010 znašala 1,03 PDM, v letu 2000 pa 1,25 PDM. Povprečna vrednost PDM na hektar KZU (kmetijskih zemljišč v uporabi) je bila v letu 2000 še 0,22 PDM, v letu 2010 pa 0,16 PDM (to pomeni povprečno slabih 290 delovnih ur za obdelavo enega hektarja). Poleg resničnih sprememb, ki so vplivale na zmanjšanje vložka dela v kmetijstvu, so na vrednosti navedenih izračunov vplivale tudi metodološke spremembe v raziskovanju; v letu 2010 smo namreč nekoliko natančneje ločili kmetijsko dejavnost od drugih pridobitnih dejavnosti, ki se izvajajo na družinskih kmetijah.

Grafikon 17: Vložek dela v kmetijstvu, izražen v PDM, po izvoru delovne sile, Slovenija, 2010

Vir: SURS

- ✿ V Sloveniji je kar 89 % dela v kmetijstvu v letu 2010 opravila družinska delovna sila; del te delovne sile so tudi gospodarji

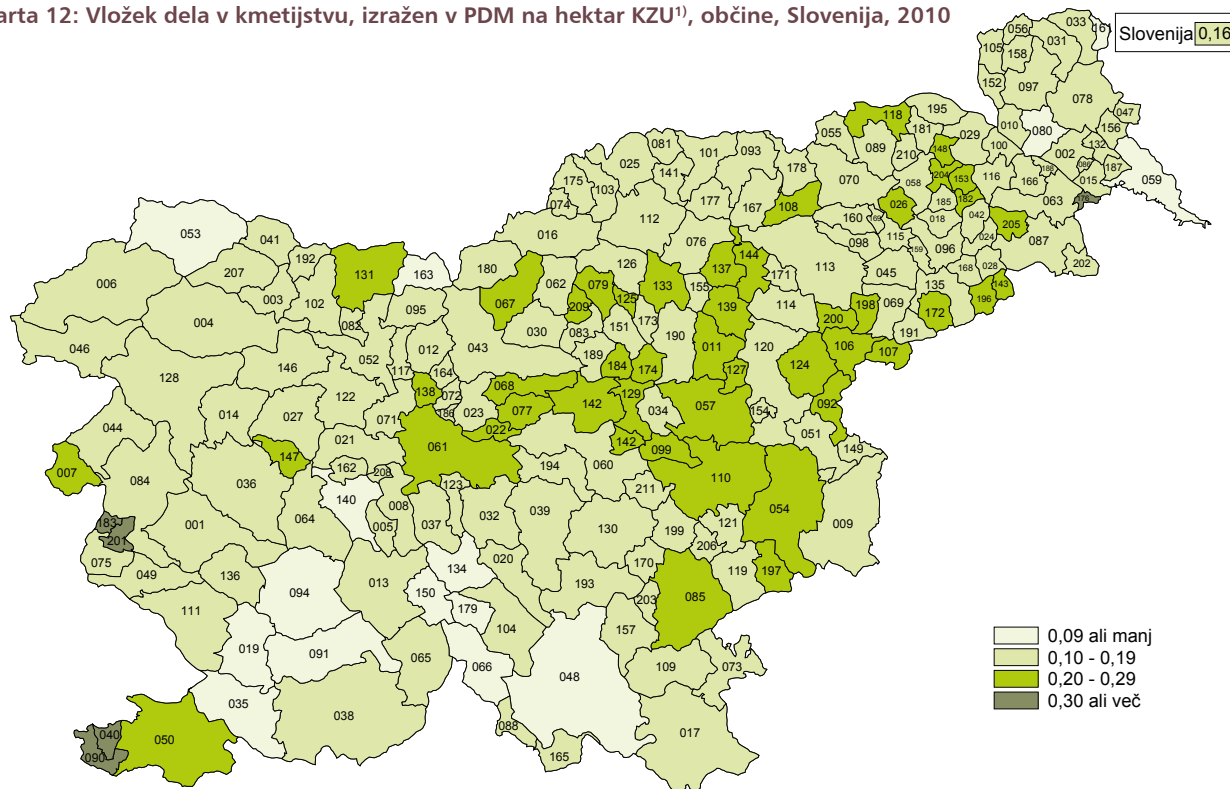
upravitelji kmetijskega gospodarstva; ti so v letu 2010 sami opravili kar 45 % vsega dela v kmetijstvu.

Tudi za tiste, ki so bili na družinskih kmetijah redna delovna sila, je bilo kmetijsko delo najpogosteje stranska dejavnost ali pomoč drugim družinskim članom. Le 58.000 oseb med tistimi, ki so delale v kmetijskih podjetjih ali na družinskih kmetijah, je v kmetijski dejavnosti v letu 2010 opravilo 50 ali več % PDM. Med temi je bilo okoli 32.300 oseb, ki sodijo v kategorijo delovno aktivnih oseb z vložkom dela od 0,75 do vključno 1 PDM na leto; na teh osebah sloni kmetijstvo v Sloveniji.

- ✿ Večji povprečni vložek dela na hektar KZU, izražen v PDM na hektar, je bil značilen za območja z večjim deležem trajnih nasadov in intenzivne pridelave na njivah (vrtnarstvo). V nekaterih primorskih občinah je bil na primer povprečni vložek dela na hektar KZU precej večji od slovenskega povprečja (v občinah Izola/Isola, Piran/Pirano, Renče - Vogrsko več kot dvakrat večji, v občini Koper za pol večji, v občini Brda pa za 80 % večji). **Več: karta 12.**

Karta 12: Vložek dela v kmetijstvu, izražen v PDM na hektar KZU¹⁾, občine, Slovenija, 2010

© SURS

1) Skupni pašniki niso vključeni.

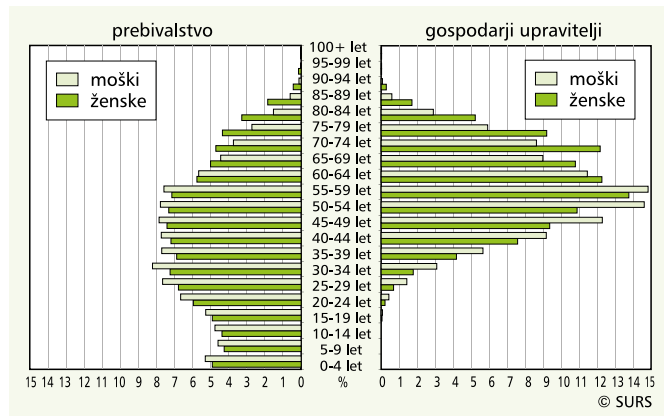
Vira: SURS, GURS

5.2 Gospodarji upravitelji

Grafikon 18: Starostna piramida gospodarjev upraviteljev kmetijskih gospodarstev glede na vse prebivalstvo, Slovenija, 2010

Vir: SURS

- Če primerjamo starostno sestavo gospodarjev upraviteljev kmetijskih gospodarstev (tj. kmetijskih podjetij in družinskih kmetij skupaj) s starostno sestavo celotnega prebivalstva, ugotovimo, da je bila starostna sestava gospodarjev upraviteljev kmetijskih gospodarstev drugačna od starostne sestave vseh prebivalcev Slovenije. Med gospodarji upravitelji kmetijskih gospodarstev je bil v letu 2010 delež oseb, starih nad 40 let (vse do starostne meje 85 let), večji kot med vsemi prebivalci Slovenije.

Tabela 3: Dosežena kmetijska izobrazba gospodarjev upraviteljev družinskih kmetij in njihov vložek dela, Slovenija

	2000		2010	
	gospodarji upravitelji	vložek dela v PDM	gospodarji upravitelji	vložek dela v PDM
Samo praktične izkušnje	84	81	64	58
Tečaji iz kmetijstva	8	10	27	30
Nižja poklicna, srednja poklicna izobrazba	3	4	5	6
Srednja strokovna izobrazba	2	2	3	4
Višješolska, visokošolska izobrazba	1	1	1	1
Ni podatka o kmetijski izobrazbi	2	2	-	-

- ni pojava

Vir: SURS

- V letu 2010 je družinske kmetije upravljalo 64 % gospodarjev, ki niso imeli pridobljene formalne kmetijske izobrazbe (imeli so le praktične izkušnje o kmetovanju), 27 % gospodarjev pa je imelo le tečaje iz kmetijstva, ne pa tudi formalne izobrazbe. Gospodarji upravitelji družinskih kmetij z le praktičnimi izkušnjami o kmetovanju so v letu 2010 opravili skoraj 60 % vsega dela, ki so ga v kmetijstvu prispevali gospodarji upravitelji. Kljub vsemu pa se število gospodarjev oz. upraviteljev z doseženo formalno izobrazbo iz kmetijstva glede na podatke iz leta 2000 počasi povečuje.

METODOLOŠKA POJASNILA

Prikaz podatkov po občinah

Podatke o zemljiščih, številu živine ter delovno aktivnih osebah v kmetijstvu smo pri teritorialnem prikazu upoštevali za vsako kmetijsko gospodarstvo na eni lokaciji (kjer je imelo kmetijsko gospodarstvo največji del kmetijske proizvodnje). To pomeni, da predvsem pri prikazu podatkov po občinah lahko pride do manjše statistične napake. Vsi podatki se nanašajo na razdelitev občin po stanju na 1. 6. 2010.

Podatki o prebivalstvu Slovenije, uporabljeni za izračun kazalnikov v tej publikaciji, se nanašajo na 1. 7. 2010.

DEFINICIJE NEKATERIH UPORABLJENIH POJMOV

Kmetijsko gospodarstvo (to je skupen izraz za kmetijska podjetja in družinske kmetije) je organizacijsko in poslovno zaokrožena celota kmetijskih zemljišč, gozdov, zgradb, opreme in delovne sile, ki se ukvarja s kmetijsko pridelavo in je enotno vodena.

Kmetijsko gospodarstvo je enotno vodeno, če je enotno vodeno pri delitvi dobička in izgub, ne glede na število oseb, ki ga vodijo. Če je upravljanje kmetijskega gospodarstva porazdeljeno med družinske člane, vendar sta dobiček in izguba skupna, skupni so tudi delovna sila in stroji, je to eno kmetijsko gospodarstvo. Kmetijsko gospodarstvo je lahko v lasti fizične ali pravne osebe, ki vodi kmetijsko gospodarstvo za svoj račun.

H kmetijski dejavnosti spada: pridelovanje kmetijskih rastlin, reja živine, gojenje čebel, predelava grozdja v vino (pretežno) iz lastnega grozdja ter oliv v olje (pretežno) z lastnih oljk, vzdrževanje lastnih kmetijskih objektov in opreme ter vzdrževanje kmetijske krajine.

H kmetijski dejavnosti ne spada: predelava kmetijskih pridelkov, kupljenih in/ali pridelanih na kmetijskem gospodarstvu; opravljanje kmetijskih storitev za druge, gozdarstvo, ribogojstvo in ribištvo ter reja konj za športne namene, če je vsa krma kupljena.

V statističnih raziskovanjih s področja kmetijstva spremljamo podatke le za tista kmetijska gospodarstva, ki ustrezajo merilom evropsko primerljive kmetije; to pomeni, da:

- uporabljajo najmanj 1 ha kmetijskih zemljišč ali pa
- uporabljajo manj kot 1 ha kmetijskih zemljišč in ob tem:
- uporabljajo najmanj 10 a kmetijskih zemljišč in 90 a gozda ali
- uporabljajo najmanj 30 a vinogradov in/ali sadovnjakov ali
- redijo najmanj 2 glavi velike živine (GVŽ) ali
- uporabljajo 15 do 30 a vinogradov in redijo 1 do 2 glavi velike živine ali
- imajo 50 panjev čebel ali
- so tržni pridelovalci zelenjadnic, zelišč, jagod in gojenih gob ter cvetja in okrasnih rastlin.

Kmetijska zemljišča v uporabi so njive in vrtovi, travniki in pašniki, sadovnjaki, oljčniki, vinogradi, drevesnice ter trsnice in matičnjaki, ki jih kmetijska gospodarstva obdelujejo (lastništvo ni pomembno).

Število GVŽ (glav velike živine): število glav velike živine je merilo za določanje obsega reje domačih živali. Za izračun števila GVŽ smo upoštevali koeficiente. Izhodišče za izračun koeficientov je 500 kg žive mase živali. Podrobni koeficienti za preračun kategorij živali v GVŽ so dostopni na spletnih straneh SURS:

http://www.stat.si/metodologija_pojasnila.asp?pod=15

(Raziskovanje strukture kmetijskih gospodarstev).

Tipologija kmetijskih gospodarstev: Od leta 2010 je postopek izračuna tipologije kmetijskih gospodarstev določen po novi metodologiji (Uredba Komisije (ES) št. 1242/2008 z dne 8. decembra 2008 o določitvi tipologije Skupnosti za kmetijska gospodarstva in Uredba Komisije (ES) št. 867/2009 z dne 21. septembra 2009 o spremembi in popravku Uredbe (ES) št. 1242/2008 o določitvi tipologije Skupnosti za kmetijska gospodarstva). Tipologija pomeni enotno razvrščanje kmetijskih gospodarstev v državah članicah EU v raziskovanih strukture kmetijskih gospodarstev glede na ekonomsko velikost (skupni standardni prihodek, SO) in glede na tip kmetijske pridelave.

Standardni prihodek (uporablja se tudi kratica SO; ta se nanaša na angl. izraz standard output) je v skladu z enotno metodologijo definiran kot vrednostno izražena bruto proizvodnja posameznega pridelka, vrednotena po cenah na pragu kmetije. Proizvodnja vključuje: prodajo, porabo na kmetiji in v gospodinjstvu ter razliko v zalogah; vključuje tako vrednost glavnega kot tudi vrednost morebitnih stranskih proizvodov. Pridelki so vrednoteni po cenah na pragu kmetije, subvencije niso vključene.

Polnovredna delovna moč: Obseg dela na kmetijskih gospodarstvih izražamo v koeficientih polnovrednih delovnih moči (PDM); izračun temelji na razmerju med številom ur, letno porabljenih za delo v kmetijski dejavnosti, in enoletnim obsegom dela polno zaposlene osebe (1.800 ur), ki ga uporablja nacionalna statistika delovne sile. Z izračuni vrednosti PDM za vsako delovno aktivno osebo posebej ter z upoštevanjem dela najete delovne sile zajamemo celoten letni vložek dela na vsakem kmetijskem gospodarstvu.

STATISTIČNI ZNAMENJI, KRATICE, OKRAJŠAVE IN MERSKE ENOTE

-	ni pojava
z	statistično zaupno
GVŽ	(število) glav velike živine
KZU	kmetijska zemljišča v uporabi
PDM	polnovredna delovna moč
SO	standardni prihodek (standard output)
EU	Evropska unija
FAO	Organizacija Združenih Narodov za prehrano in kmetijstvo
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
MKO	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
%	odstotek
EUR	evro
ha	hektar
kW	kilovat
m ²	kvadratni meter
mio.	milijon

SEZNAM OBČIN SLOVENIJE 2010

001 Ajdovščina	035 Hrpelje - Kozina	072 Mengeš	108 Ruše	144 Zreče	180 Solčava
002 Beltinci	036 Idrija	073 Metlika	109 Semič	146 Železniki	181 Sveta Ana
003 Bled	037 Ig	074 Mežica	110 Sevnica	147 Žiri	182 Sveti Andraž v Slov. goricah
004 Bohinj	038 Ilirska Bistrica	075 Miren - Kostanjevica	111 Sežana	148 Benedikt	183 Šempeter - Vrtojba
005 Borovnica	039 Ivančna Gorica	076 Mislinja	112 Slovenj Gradec	149 Bistrica ob Sotli	184 Tabor
006 Bovec	040 Izola/Isola	077 Moravče	113 Slovenska Bistrica	150 Bloke	185 Trnovska vas
007 Brda	041 Jesenice	078 Moravske Toplice	114 Slovenske Konjice	151 Braslovče	186 Trzin
008 Brezovica	042 Juršinci	079 Mozirje	115 Starše	152 Cankova	187 Velika Polana
009 Brežice	043 Kamnik	080 Murska Sobota	116 Sveti Jurij ob Ščavnici	153 Cerkvenjak	188 Veržej
010 Tišina	044 Kanal	081 Muta	117 Šenčur	154 Dobje	189 Vransko
011 Celje	045 Kidričevo	082 Naklo	118 Šentilj	155 Dobrna	190 Žalec
012 Cerklje na Gorenjskem	046 Kobarid	083 Nazarje	119 Šentjernej	156 Dobrovnik/ Dobronak	191 Žetale
013 Cerknica	047 Kobilje	084 Nova Gorica	120 Šentjur	157 Dolenjske Toplice	192 Žirovnica
014 Cerkno	048 Kočevje	085 Novo mesto	121 Škočjan	158 Grad	193 Žužemberk
015 Črenšovci	049 Komen	086 Odranci	122 Škofja Loka	159 Hajdina	194 Šmartno pri Litiji
016 Črna na Koroškem	050 Koper/Capodistria	087 Ormož	123 Škofljica	160 Hoče - Slivnica	195 Apače
017 Črnomelj	051 Kozje	088 Osilnica	124 Šmarje pri Jelšah	161 Hodoš/Hodos	196 Cirkulane
018 Destrnik	052 Kranj	089 Pesnica	125 Šmartno ob Paki	162 Horjul	197 Kostanjevica na Krki
019 Divača	053 Kranjska Gora	090 Piran/Pirano	126 Šoštanj	163 Jezersko	198 Makole
020 Dobrepolje	054 Krško	091 Pivka	127 Štore	164 Komenda	199 Mokronog - Trebelno
021 Dobrova - Polhov Gradec	055 Kungota	092 Podčetrtek	128 Tolmin	165 Kostel	200 Poljčane
022 Dol pri Ljubljani	056 Kuzma	093 Podvelka	129 Trbovlje	166 Križevci	201 Renče - Vogrsko
023 Domžale	057 Laško	094 Postojna	130 Trebnje	167 Lovrenc na Pohorju	202 Središče ob Dravi
024 Dornava	058 Lenart	095 Preddvor	131 Tržič	168 Markovci	203 Straža
025 Dravograd	059 Lendava/Lendva	096 Ptuj	132 Turnišče	169 Miklavž na Dravskem polju	204 Sveta Trojica v Slov. goricah
026 Duplek	060 Litija	097 Puconci	133 Velenje	170 Mirna Peč	205 Sveti Tomaž
027 Gorenja vas - Poljane	061 Ljubljana	098 Rače - Fram	134 Velike Lašče	171 Oplotnica	206 Šmarješke Toplice
028 Gorišnica	062 Ljubno	099 Radeče	135 Videm	172 Podlehnik	207 Gorje
029 Gornja Radgona	063 Ljutomer	100 Radenci	136 Vipava	173 Vitanje	208 Log - Dragomer
030 Gornji Grad	064 Logatec	101 Radlje ob Dravi	137 Vitanje	174 Prebold	209 Rečica ob Savinji
031 Gornji Petrovci	065 Loška dolina	102 Radovljica	138 Vodice	175 Prevalje	210 Sveti Jurij v Slov. goricah
032 Grosuplje	066 Loški Potok	103 Ravne na Koroškem	139 Vojnik	176 Razkrižje	211 Šentrupert
033 Šalovci	067 Luče	104 Ribnica	140 Vrhnika	177 Ribnica na Pohorju	
034 Hrastnik	068 Lukovica	105 Rogašovci	141 Vuzenica	178 Selnica ob Dravi	
	069 Majšperk	106 Rogaška Slatina	142 Zagorje ob Savi	179 Sodražica	
	070 Maribor	107 Rogatec	143 Zavrč		
	071 Medvode				

DODATNA LITERATURA

Okolje in naravni viri. Kmetijstvo in ribištvo. SI-STAT podatkovni portal. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 16.4.2012 s spletne strani:
http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Kmetijstvo_2010/Kmetijstvo_2010.asp

Demografsko in socialno področje. Prebivalstvo. SI-STAT podatkovni portal. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 12.4.2012 s spletne strani:
http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/Dem_soc.asp

Ekonomsko področje. Transport. Cestna vozila konec leta (31.12.) glede na vrsto vozila in starost, Slovenija, letno. SI-STAT podatkovni portal. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 12.4.2012 s spletne strani:
http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2222107S&ti=&path=./Database/Ekonomsko/22_transport/08_22221_reg_cestna_vozila&lang=2

Kmetijstvo. Zootehnika. Čebelarstvo. Spletne strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje. Pridobljeno 12.4.2012 s spletne strani:
http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/zootehnika/cebelarstvo/

Publikacija statističkog ureda Kr. Hrv. Slavon. Dalm. Zemaljske vlade XII 1883, Popis žiteljstva i stoke od 31. prosinca 1880 u Hrvatskoj i Slavoniji.

Statistički godišnjak Jugoslavija 1918 - 1988 (1989). Beograd: SFRJ Savezni zavod za statistiku.

KAKO DO STATISTIČNIH PODATKOV IN INFORMACIJ?

- ♣ **na spletnih straneh Statističnega urada RS**
www.stat.si
- ♣ **po pošti, telefonu, telefaksu ali elektronsko**
 naslov: Statistični urad Republike Slovenije, Litostrojska cesta 54, 1000 Ljubljana, Slovenija
 telefon: (01) 241 64 04
 telefaks: (01) 241 53 44
 telefonski odzivnik: (01) 475 65 55
 e-naslov: info.stat@gov.si
- ♣ **z naročilom statističnih publikacij**
 naslov: Statistični urad Republike Slovenije, Litostrojska cesta 54, 1000 Ljubljana, Slovenija
 telefon: (01) 241 52 85
 telefaks: (01) 241 53 44
 e-naslov: prodaja.surs@gov.si
- ♣ **z obiskom v Informacijskem središču**
 poslovni čas: od ponedeljka do četrтка od 9.00 do 15.30
 petek od 9.00 do 14.30

